PŘEHLED TISKU

Číslo: 251 (XI.) Datum: 31.8.1968

OBSAH

LIDOVÁ DEMOKRACIE - 21. SRPNA 1968 - ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ str. 2

PRÁCE - 21. SRPNA 1968 - DRUHÉ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ str. 6

ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY - 21. SRPNA 1968 - TŘETÍ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ str. 15

PRÁCE - 22. SRPNA 1968 - č. 232 str. 35

UPOZORNĚNÍ

Prosíme čtenáře našeho Přehledu čs. tisku, aby omluvili špatnou kvalitu reprodukcí. Není to vinou našeho oddělení. Dostali jsme totiž materiál již ve formě xerox kopií, zhotovených velmi neodborně a nebylo možné zapatřit originální vydání jednotlivých novin. V některých článcích chybějí někdy 1 či 2 řádky textu. I tento nedostatek nebyl zaviněn námi, nýbrž neúplnými kopiemi novin.

EERA - CZECHOSLOVAK UNIT

LIDOVÁ DEMOKRACIE - 21. SRPNA 1968 - ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

Deník Čs. strany lidové vyšel na jednom listu pouze s jednou stranou. Obsahuje

PROHLÁŠENÍ PŘEDSEDNICTVA ÚV KSČ (bylo již dříve otištěno)

a pod titulkem

VŠEMU LIDU ČESKOSLOVENSKA !
ZACHOVAT KLID A ROZVAHU !

PROHLÁSENÍ PŘEDSEDNICTVA NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ (již dříve otištěno)

Dále tyto články:

Stanovisko vedení Čs. strany lidové

Vedoucí představitelé Čs. strany lidové dali k dispozici Čs. rozhlasu a Čs. televizi prohlášení, v němž se v této vážné a těžké chvíli plně staví za presidenta republiky L. Svobodu, za vládu O. Černíka a vedení KSČ v čele s A. Dubčekem, za celou naši poledovou politiku.

V telegramu, adresovaném všem krajským výborům ČSL, vedení ČSL sděluje: „Stojíme pevně za naším legálním presidentem republiky a za naší legální vládou. Zachovejte kázeň a klid!"

Prohlášení redakčního kolektivu LIDOVÉ DEMOKRACIE

Celý redakční kolektiv Lidové demokracie prohlašuje ve chvíli, kdy se rozhoduje o osudu naší Československé socialistické republiky, že stojí pevně za jedinou legální vládou ČSSR vedenou ing. O. Černíkem Svobodou a plně podporuje ústřední výbor KSČ, vedený Alexandrem Dubčekem.

Jako novináři se rovněž plně ztotožňujeme se stanoviskem Ústředí novinářů ČSSR a prohlašujeme, že hodláme dostát závazkům naší novinářské cti a neposkvrníme se činy, které by těmto závazkům neodpovídaly.

Naše jediná zbraň

Naší jedinou zbraní je v těchto okamžicích klid. Důrazně odmítáme podněty k jakémukoliv odporu. Ne ze strachu, ne proto, že bychom chtěli kapitulovat. Naše věc je spravedlivá a věříme, že se nám ji podaří obhájit jinými prostředky než zbraněmi. Ozbrojeného obsazení naší republiky však využívají provokátéři, pokoušející se vyvolávat konflikty mezi našimi občany a příslušníky vojsk Varšavské smlouvy. Nenechte se zmást falešnými zprávami, nedejte se vyprovokovat k nerozvážným činům, které by mohly mít tragické následky. Ozbrojený odpor je prakticky nemožný a nastalou situaci bude zapotřebí řešit jinými prostředky.

Ve chvílích, kdy píšeme tyto řádky, zaznívají v ulicích Prahy výstřely. Ještě však, podporována drtivou většinou našeho lidu, pracuje naše legální vláda, Národní shromáždění, Ústřední výbor KSČ, vedený Alexandrem Dubčekem. Jim věříme, jim dáváme svou plnou podporu právě tím, že rozumně a klidně, vědomi si humanistických tradic našich národů, chápeme současnou situaci. V těchto těžkých hodinách zkoušky rozvahy a charakteru nemůže nikdo z nás zklamat. Nebojíme se skládat účty, protože jediným naším cílem byl, je a bude hluboce lidský, humanistický socialismus, vybudovaný na tradičních demokratických zásadách.

Hovoří president Svoboda

Drazí spoluobčané, v posledních hodinách vznikla v naší zemi složitá situace. V současné chvíli vám nemohu říci více k jejímu objasnění. Jako president Československé socialistické republiky se k vám obracím s plnou odpovědností, kterou jsem s přijetím této funkce převzal a naléhavě vás žádám, abyste zachovali plnou rozvahu a naprostý klid. U vědomí své občanské odpovědnosti a v zájmu naší republiky nedopusťte, aby došlo k nepředloženým akcím. S důstojností a kázní, kterou jste prokazovali v minulých dnech, vyčkejte dalších kroků ústavních orgánů republiky.

Branný výbor NS k situaci

Praha: Branný a bezpečnostní výbor Národního shromáždění vyzývá všechny příslušníky Čs. lidové armády a Sboru národní bezpečnosti, aby zůstali věrni A. Dubčekovi, ÚV KSČ a presidentu republiky L. Svobodovi. Branný a bezpečnostní výbor je vyzývá, aby odmítli propůjčit se k činům, které by poskvrnily čest těchto důležitých národních orgánů. K těmto slovům se připojují i členové branného a bezpečnostního výboru.

Prohlášení předsednictva MV ČSL

Předsednictvo městského výboru Čs. strany lidové v Praze, výbor Klubu mladé generace a pracovníci sekretariátů ČSL v Praze důrazně protestují proti hrubému narušení suverenity ČSSR a vyslovují rozhořčení nad okupací naší vlasti armádami pěti států Varšavské smlouvy. Toto neslýchané porušení mezinárodního práva věčí spojeneckému státu nemá ve světové historii obdoby. Podporujeme bezvýhradně presidenta republiky Ludvíka Svobodu, Černíkovu vládu, předsednictvo Národního shromáždění i Dubčekovo vedení KSČ. Jsme přesvědčeni, že máme dost vlastních sil ochránit naši cestu k socialismu. Obvodní výbory ČSL v Praze 6 a v Praze 5 se jednoznačně připojují

Výzva ministerstva zemědělství

(čtk): Ministerstvo zemědělství a výživy vyzývá všechny pracující v zemědělských závodech a především v závodech potravinářského průmyslu, od nichž závisí plynulé zásobování obyvatelstva ČSSR základními potravinami, aby svou kázní a plněním pracovních úkolů pomohli zvládnout vzniklou situaci. Soudruzi a přátelé, pokračujte ve své práci. Vy, kteří pracujete v pekárnách, mlékárnách, na jatkách a všude, kde jde o základní potravjny, učiňte všechna opatření, která jsou ve vašich silách, aby zásobování bylo pokud možno plynulé.

Občané, nakupujte s rozvahou potraviny pro svou běžnou potřebu. Netvořte zbytečné fronty a nedělejte neúměrné zásoby. Máme dostatek surovin i hotových výrobků v závodech potravinářského průmyslu. Jde pouze o zajištění normální výroby a plynulého rozvozu. Projevte i zde svou kázeň a uvědomělost.

Svět o situaci v ČSSR

BELEHRAD: President Tito svolal předsednictvo SKJ na dnes večer ve 20 hodin našeho času Brioni.

BUKUREŠŤ: V souvislosti se situací v ČSSR byl plán na dnešek ÚV Rumunské komunistické strany a vlády Rumunské socialistické republiky společném zasedání.

WASHINGTON: Sovětský velvyslanec A. Dobrynin osobně šel dnes v noci do Bílého domu, aby informoval presidenta Johnsona o vstupu sovětských vojsk do ČSSR.

LONDÝN: V hlavních městech světa byli státníci v noci na dnešek informováni o vývoji v ČSSR. Ministerský předseda Wilson a ministr zahraničních věcí přerušili dovolenou a vrátili se do Londýna.

PAŘÍŽ: Velvyslanec SSSR v Paříži V. Zorin navštívil v noci generálního tajemníka Kanceláře francouzského presidenta Tricota a odevzdal mu informaci o rozhodnutí vlády SSSR a vlád spojeneckých zemí vyslat do ČSSR vojenské oddíly. Informace byla ihned zaslána presidentu de Gaullovi, který dlí v současné době ve svém venkovském sídle.

BRUSEL: James Roberts, náměstek generálního tajemníka NATO, svolal na dnešek 10.15 hodin radu NATO v Bruselu, aby projednala situaci v ČSSR.

VATIKÁN: „Události v ČSSR jsou sledovány největší pozorností a s nejhlubším znepokojením," prohlásil dnes ráno mluvčí Vatikánu.

PEKÍN: V sídle IKS bylo oznámeno, že se dnes sejde vedení IKS k projednání situace vzniklé okupem zahraničních vojsk do ČSSR. Únità na první straně má obrovský titulek: Velmi vážné zprávy z Prahy: Sovětská vojska vstupují do ČSSR. Vzrušení a hluboké znepokojení v mezinárodním dělnickém hnutí.

LONDÝN: „Zůstaneme představiteli ČSSR a legální vlády Československa," prohlásil dnes ráno mluvčí čs. velvyslanectví v Londýně.

VÝZVA K ČS. LIDU

PRAHA 21. srpna (čtk): — Lide československé socialistické republiky, my zástupci podepsaných svazů a organizací vás vyzýváme, abyste úderem dvanácté hodiny zastavili na dvě minuty práci, zastavili dopravu, přestali prodávat, obsluhovat, aby se na tyto dvě minuty zastavil pohyb v ulicích.

Rozezvučte sirény a klaxony, manifestujte v těchto dvou minutách proti neslýchanému aktu, jehož jsme ve své zemi svědky. Manifestujte svou věrnost zákonným zástupcům této suverénní země.

Svaz čs. novinářů, Svaz čs. spisovatelů, Svaz divadelních umělců, Svaz výtvarných umělců, Svaz architektů, Svaz filmových a televizních umělců, Svaz čs. skladatelů, Přípravný výbor vědeckých pracovníků.

6

Druhé zvláštní vydání

PRÁCE

DENÍK REVOLUČNÍHO ODBOROVÉHO HNUTÍ

■ ■ Praha ■ Středa 21. srpna 1968
Číslo 231 ■ Ročník XXIV ■

7

PRÁCE - 21. SRPNA 1968 - DRUHÉ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

Jednolistové (dvoustránkové) vydání normálního formátu.

Na první straně

otištěn PROVOLÁNÍ PŘEDSEDNICTVA ÚV KSČ "VŠEMU LIDU ČSSR", které jsme publikovali již dříve, stejně jako "PROHLÁŠENÍ PREZIDENTA REPUBLIKY L. SVOBODY".

A dále tyto články:

Prohlášení sekretariátu ÚRO a předsedů ÚV odborových svazů

Sekretariát Ústřední rady odborů se zabýval na společné schůzi s předsedy ústředních výborů odborových svazů a vedoucích pracovníků ÚRO a ÚVOS situací, která vznikla obsazením našeho území spojeneckými vojsky Varšavské dohody.

Účastníci společné schůze se v této vážné situaci plně stavějí za prezidenta republiky L. Svobodu, za vládu ČSSR vedenou inž. Oldřichem Černíkem, za Národní shromáždění a za předsednictvo ÚV KSČ v čele s Alexandrem Dubčekem. V politice vyjádřené v programových prohlášeních vlády a Národního shromáždění a v Akčním programu KSČ spatřují záruku uzdravění politických a hospodářských poměrů v našich zemích.

Obracíme se ke všem odborovým orgánům a organizacím, k odborovým funkcionářům a členům ROH a jejich prostřednictvím ke všem pracujícím, aby svým rozvážným postojem plně podpořili úsilí vlády, Národního shromáždění a vedení KSČ k zachování klidu a pořádku v naší zemi, které jsou rozhodující podmínkou našeho dalšího socialistického vývoje a státní a národní suverenity.

Vyzýváme všechny odboráře, všechny naše pracující

Zabraňte panice a provokacím a usilujte na svých pracovištích o klid a pořádek, nedopusťte, aby došlo k poruchám v národním hospodářství, v dopravě a v zásobování obyvatelstva, které by mohly ještě více ztížit postup vlády a vedení strany v řešení vzniklých problémů.

Podporujte opatření a rozhodnutí vlády, Národního shromáždění, ÚV KSČ a Ústřední rady odborů. Projevte svoji socialistickou uvědomělost v důvěře v tyto orgány a nadále podporujte a rozvíjejte proud iniciativy, směřující na podporu společných zájmů.

Sekretariát ÚRO a předsedové ÚVOS

8

Prohlášení předsednictva Národního shromáždění

předsedům vlád a parlamentů SSSR, Maďarské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Bulharské lidové republiky a Polské lidové republiky

PRAHA — Předsednictvo našeho Národního shromáždění vyjadřuje hluboký a zásadní nesouhlas s postupem spojeneckých vojsk, která dnes začala bezdůvodně obsazovat naši republiku. Došlo tak k porušení suverenity našeho státu, které je nepřípustné v našich dalších vzájemných vztazích.

Žádáme vás co nejrozhodněji v okamžicích, kdy se na ulicích Prahy ozývají výstřely, abyste dali ihned rozkaz k okamžitému stažení všech vojsk z celé naší republiky. (ČTK)

PRÁCE

Byli jsme a budem

Píšeme Vám, drazí spoluobčané, ve chvíli, kdy Vám nemůžeme poskytnout víc než slovo odhodlání. Naše vlast, jež se vydala na cestu demokratického socialismu, prožívá zkoušku nejtěžší. Aniž by k tomu měla souhlas vlády nebo Národního shromáždění, vstoupila vojska našich smluvních partnerů na naše území. V této chvíli by nebylo statečností hazardovat s životy lidí. Naše statečnost se nyní musí projevit pevností, morální převahou, tím, že zůstaneme věrni svým ideálům, sami sobě a jeden druhému. Celý pokrokový svět musí poznat, že uznáváme pouze své legálně zvolené představitele, svého prezidenta republiky Ludvíka Svobodu, svého předsedu vlády Oldřicha Černíka a jeho vládu Národní fronty, své Národní shromáždění v čele s Josefem Smrkovským a Dubčekovo vedení KSČ. Každý samozvanec musí poznat, že nemůže mluvit naším jménem.

Pokud nás rozhlas mohl informovat, je v tom republika od Šumavy k Tatrám jednotná. Udržujte v chodu centra důležitá k životu, abychom panikou a chaosem nechrozili zásobování, zdravotnictví, organizační spoje

(Pokračování na 2. straně)

Byli jsme a budem

(Dokončení z 1. strany)

mezi našimi zákonnými orgány atp. I když obsazeni, chovejme se jako svrchovaný lid, vědomý si svých práv a své důstojnosti. Velká křivda, která se nám stala, nesmí vést k občanské demoralizaci a zoufalství. Věříme, že i tato těžká zkouška pomine, zůstaneme-li svorni, nezlomeni ve svém charakteru, ve svém odhodlání jít svou socialistickou cestou.

Ať žije svobodná Československá socialistická republika!

Dubček vyzývá ke klidu

V ranním vysílání Čs. rozhlasu byla vysílána i výzva prvního tajemníka ÚV KSČ A. Dubčeka. — Vyzývám Vás, abyste byli klidní, abyste neudělali nic nepředloženého — vzkazuje A. Dubček našim občanům, stranikům i nestranikům spolu s pozdravem.

Staroměstské náměstí v hodině dvanácté

PRAHA 21. 8. 1968, 9.00 ráno. Kulomety tvaru písmene, obojživelníky, stráže tváře sovětských vojáků a jejich velitelů. Kolem Husova pomníku stovky Pražanů. Jeden československý voják a jeden civil vynesli na vrchol pomníku československou státní vlajku. Přímo pod věží Staroměstské radnice zaslouženě umělkyně Vlasta Chramostová vede se sovětským kapitánem tento dialog: „Proč jste přišli? Vždyť jste naši přátelé. A přátelé na návštěvu se zbraní nechodí. My chceme klid, svobodu, suverenitu a přátelství."

— Funkcionář SČSP se přidává: „Jsem dvacet pět let komunistou a přítelem Sovětského svazu. Devadesát procent národa stojí za Dubčekem. Dubček chce socialismu. Proč jste tedy přišli?"

Skupina sovětských vojáků na obojživelníku za asistence několika Pražanů diskutuje nad mimořádným vydáním Rudého práva. Z protější strany náměstí zní neustále volání Dubček, Dubček, Dubček... Příchod na Staroměstské náměstí z Celetné je uzavřen sovětskými vojáky. Prapory nad hlavou majestátního Husa neustále vlají. V jednom rohu náměstí zpívají občané státní hymnu. Diskuse se sovětským kapitánem pokračuje. Říká: „Všechno bude v pořádku." Lidé namítají: „Ale vždy? Až vy odejdete domů. Chcete být přece i dále naši přátelé."

V očích mnoha lidí jsou slzy. Kdyby přítomní sovětští vojáci a velitelé v nich dovedli číst, pochopili by. Ne, my nejsme zrádci.

ŠTEFAN HUDÁGY

Svět je vzrušen

PRAHA — Dramatický vojenský přepad Československa je už podle prvních ranních zpráv politickým otřesem pro celý civilizovaný svět.

Velvyslanec SSSR Dobrynin osobně v noci v Bílém domě vzbudil prezidenta USA Johnsona, aby mu „oznámil rozhodnutí sovětské vlády" o vstupu sovětských vojsk do ČSSR. Johnson okamžitě svolal Radu národní bezpečnosti a pověřil ministra zahraničí Ruska, aby se zástupci SSSR jednal o situaci. Jakékoliv další komentáře vládní místa USA odmítly.

Také v ostatních hlavních městech světa byli státníci v noci informováni o vývoji v Československu. V Británii okamžitě zrušili ministerský předseda Wilson a ministr zahraničí Stewart dovolenou. Všechen telefonický styk se SSSR byl přerušen. Dovolenou přerušil také západoněmecký ministr zahraničí Brandt.

Z Paříže odjeli časně ráno za de Gaullem na jeho venkovské sídlo s informacemi, jež získal od sovětského velvyslance Zorina, ministerský předseda de Murville a ministr zahraničí Debré.

James Roberts, náměstek generálního tajemníka NATO, svolal okamžitě radu NATO.

Rumunská tisková kancelář oznámila, že v souvislosti s Československem bylo okamžitě svoláno společné zasedání ÚV Rumunské komunistické strany a vlády.

President Tito svolal předsednictvo ÚV SKJ na středeční večerní hodiny.

Svoláno bylo také vedení italské komunistické strany. List Unità vyšel s obrovským titulkem Sovětská vojska vstupují do Československa — vzrušení a hluboké znepokojení v mezinárodním dělnickém hnutí.

Generální tajemník IKS Longo přerušil okamžitě svůj pobyt v Moskvě a ihned se vrátil do Říma.

První vláda, která se brzy ráno k jednání o výpadu do ČSSR sešla, byla — podle kusých informací, jež se podařilo vzhledem k situaci získat — vláda rakouská. Hranice mezi Rakouskem, ČSSR a Maďarskem jsou od půlnoci uzavřeny. Na přechodech hlídkují tanky.

V rakouské armádě byl vzhledem k situaci vyhlášen stav nejvyšší pohotovosti. Podle oficiální zprávy jde Rakousku o zachování neutrálního statutu a bezpečnosti hranic.

Mluvčí Komunistické strany Holandska prohlásil, že KS Holandska odmítá každé cizí vměšování do vnitřních záležitostí ČSSR.

V Organizaci spojených národů ani v Radě bezpečnosti, vzhledem k časovému rozdílu je to pochopitelné, se ve chvíli uzávěrky tohoto vydání, to je v časných dopoledních hodinách, ještě vojenskou okupaci Československa nijakým ani neoficiálním způsobem nezabývaly.

První oběti okupantů

V Jílemnici před závodem Autobrzdy byli těžce zraněni přijíždějící okupačpi armádou Naděžda Hovorková, nar. v r. 1945, dělnice závodu z Jílemnice a Josef Nyl, kontrolor závodu Autobrzdy. Oba jen přibliželi transportu a aniž by jakkoli provokovali, byly proti nim obráceny zbraně. Naděžda Hovorková má průstřel břicha a obou horních končetin, Josef Nyl průstřel hrudníku a pravé paže. Podle očitých svědků střelba nastala poté, když někdo v blízkosti postižených si chtěl vyfotografovat přijíždějící okupanty.

1.1

Vojáci za A. Dubčekem

PROHLÁŠENÍ BRANNÉHO A BEZPEČNOSTNÍHO VÝBORU NS

PRAHA — Branný a bezpečnostní výbor Národního shromáždění vyzývá všechny příslušníky Čs. lidové armády a Sboru národní bezpečnosti, aby

[illegible]

zývá, aby odmítli propůjčit se k činům, které by poskvrnily čest těchto důležitých národních orgánů. K těmto slovům se připojují i členové branného a bezpečnostního výboru.

PODPORA NAŠICH TANKISTŮ DUBČEKOVU VEDENÍ

PRAHA — Velení a příslušníci tankového opavského pražského svazku Jana Žižky z Trocnova poslali ministru národní obrany a předsednictvu ÚV KSČ tento telegram: Velení a štáb svazku vyjadřují jednomyslnou podporu stanovisku předsednictva ÚV KSČ. Stojíme za akčním programem strany. Podporujeme Dubčekovo vedení, Smrkovského parlament, Černíkovu vládu a presidenta republiky generála Svobodu. Žádáme okamžité svolání XIV. sjezdu KSČ.

HLAS Z MLADÉ BOLESLAVI

S velkým rozhořčením přihlížíme příjezdu okupačních vojsk. Nesouhlasíme s takovou formou řešení naší vnitropolitické situace. Na shromáždění příslušníků posádky 3880 ve Staré Boleslavi jsme vyslovili plnou podporu naší legální vládě, NS, předsednictvu ÚV KSČ vedenému soudruhem Dubčekem a presidentu republiky soudruhu Svobodovi. Nehodláme se podřídit nikomu jinému, než těmto legálním ústavním státním a stranickým orgánům.

ZTOTOŽŇUJEME SE S PROHLÁŠENÍM ÚV KSČ

Delegát XIV. sjezdu KSČ ppik. Přívratský, příslušník velitelství letectva v Hradci Králové, přečetl před sedmou hodinou ve Východo-

[illegible]

KSČ jednomyslně vyjadřujeme svou plnou podporu presidentu republiky Ludvíku Svobodovi a legálním státním a stranickým orgánům. Prohlašujeme, že v duchu vojenské přísahy jiným orgánům sloužit nebudeme. Ztotožňujeme se s prohlášením předsednictva ÚV KSČ k současné situaci, vzniklé okupací naší republiky a jsme odhodláni plnit své úkoly v duchu akčního programu KSČ a prohlášení vlády republiky. Zároveň žádáme ÚV strany o okamžité svolání XIV. sjezdu.

PODPORA PŘÍSLUŠNÍKŮ PROTIVZDUŠNÉ OBRANY

My, příslušníci protivzdušné obrany státu, vám z dnešního mítinku komunistů a bezpartijních sdělujeme, že pevně stojíme za presidentem, vládou a vedením strany. Budeme respektovat pouze jejich pokyny a akci spojených armád považujeme za porušení naší suverenity. Žádáme odchod spojeneckých vojsk a urychlené svolání XIV. sjezdu strany.

St. Kostka NEUMANN

Ano, nebo ne

Na stříbrné klinky-břinky,
na neplechy, kudrlinky,
na lastury s věčností,
na marnivé kačky-stračky
slinou napiozené hračky
není věru kdy.

Na ječitné hvězdopravce,
konvertity, přeživykavce,
na lahůdky pro snoby,
na dvě židle k posezení,
krásných snů dutě znění
není věru kdy.

Dvojí svět je v jednom boji,
dvojí člověk strašně zbrojí,
jedna pravda, jedna lež.
A tak brzy slyšán bude
jen ten, kdo nám čistou hudbu:
ano nebo ne.

Ze sbírky Srdce a mračna

PEVNÁ JEDNOTA NAŠEHO LIDU!

Náš lid stojí pevně za Dubčekovým vedením KSČ, za Černíkovou vládou a Smrkovského parlamentem, za presidentem republiky Ludvíkem Svobodou. Svědčí o tom zprávy, které od nočních hodin přicházejí přes značné telekomunikační obtíže z nejrůznějších koutů republiky do Prahy. Zpráva o obsazení naší vlasti vojsky Varšavské smlouvy se roznesla jako blesk celou republikou a otřásla každým poctivým československým občanem.

V časných ranních hodinách se nám podařilo získat stanovisko stranických orgánů z krajů a okresů, které zasedaly dnes v noci a vesměs se jednoznačně postavily za pokračování obrodného procesu vytčeného lednovým plénem strany.

Předsednictvo OV KSČ v Liberci na svém dnešním nočním zasedání projednalo situaci vzniklou příchodem armád Varšavské smlouvy do naší země a zaujalo k tomu toto stanovisko: Prohlašujeme, že tento akt je v rozporu se všemi našimi spojeneckými smlouvami s účastníky členských zemí Varšavské smlouvy a že porušil naši státní suverenitu. Předsednictvo OV KSČ souhlasí se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ o zachování klidu a pořádku a plně se staví za naši legální vládu v čele se soudruhem Černíkem, za presidenta republiky soudruha Svobodu a za vedení strany v čele se soudruhem Dubčekem. Občané, libereckého okresu, vyzývá v prohlášení předsednictvo OV KSČ, zachovejte klid, nenechte se vyprovokovat k nepředloženým akcím, které by mohly vést k vážným důsledkům.

Po páté hodině ranní, kdy projela Trutnovem okupační vojska Polské lidové republiky, promluvil k občanům trutnovského okresu v rozhlasovém studiu předseda ONV František Čermák. Tlumočil stanovisko rady ONV, která v noci zasedala, a prohlašuje, že se plně staví za prohlášení předsednictva ÚV KSČ. Vyzval občany okresu ke klidu a rozvaze.

Předsednictvo OV KSČ v Hradci Králové vyzvalo všechny občany v okrese, aby klidem a rozvážným jednáním vytvořili ústřednímu výboru strany nejlepší předpoklady pro

[illegible] akčního programu strany.

Předsednictvo severočeského KV KSČ stojí plně za ústředním výborem a bude hájit dále politiku nastoupené cesty k demokratizaci naší vlasti.

BITKA V KOSICÍCH

Vedoucí tajemník KV KSS Východoslovenského kraje prohlásil, že vých[illegible]ský KV KSS stojí za Dubčekovým vedením strany. Zároveň sdělil, že dnes v noci [illegible] hodině, začaly [illegible] sovětská a maďarská [illegible]. Při tom došlo k [illegible] mezi okupačními jednotkami a slovenskými občany a jeden tank se srazil s vlakem.

SLOVO ZE ZÁVODŮ

V dálnopise, který jsme dostali do redakce ze závodu Kablo ve Vrchlabí, vyjádřilo 760 pracujících toto stanovisko: Stojíme plně za legálně zvolenými státními a stranickými představiteli, soudruhy Svobodou, Černíkem, Smrkovským a Dubčekem. Nesouhlasíme s obsazením území naší republiky armádami Varšavské smlouvy.

Jménem pracujících našeho závodu — Totex Chrastava — prohlašujeme, plnou důvěru ústřednímu výboru KSČ v čele se soudruhem Dubčekem, presidentu republiky soudruhu Svobodovi, Národnímu shromáždění v čele se soudruhem Smrkovským, naší vládě v čele se soudruhem Černíkem, a uznáváme je jedinými právoplatnými představiteli našeho státu, — píše ve svém dálnopise Závodní výbor ROH. Odsuzuje jednání pěti socialistických států a okupaci našeho území považuje za nezákonnou. Ztotožňuje se s prohlášením ÚV KSČ všemu lidu Československa.

Zaměstnanci chemičky v Ústí n. L. telefonovali Čs. rozhlasu v Praze:

Stojíme za vámi a za vaším hlášením, držíme vám palce, abyste ještě hodně dlouho vysílali.

JEDEN ZA VŠECHNY VŠICHNI ZA JEDNOHO

Předsednictvo KV KSČ v Českých Budějovicích vydalo z dnešního zasedání toto prohlášení: Společně sledujeme vývoj politické situace se všemi občany, odsuzujeme porušení naší státní suverenity a ztotožňujeme se plně s prohlášením předsednictva ÚV KSČ. V osobě presidenta republiky, v naší vládě a vedení strany v čele se soudruhem Dubčekem vidíme své skutečné představitele.

K tomuto prohlášení se připojili i představitelé jihočeského KNV.

Předsednictvo KV Svazu čs. novinářů v Ostravě se plně staví za naši vládu, ÚV KSČ vedený Dubčekem a za presidenta Ludvíka Svobodu.

Okresní správa spojů v Jablonci nad Nisou protestuje proti zásahu spojeneckých armád do naší suverenity a plně se staví za legální vládu, ÚV KSČ a soudruha Svobodu.

Z Pražských rozvodných závodů ujišťují pracující obyvatele hlavního města, že elektrická energie bude v Praze za všech okolností zachována. Závodní výbor KSČ i ROH plně souhlasí s politikou předsednictva ÚV KSČ vedeného soudruhem Dubčekem.

Pracující jičínského Agrostroje vyslovili na svém aktivu komunistů, odborářů a mládeže rozhořčení nad činem armád Varšavské smlouvy, které dnes v ranních hodinách vnikly na území ČSSR a tím porušily její suverenitu. Obracejí se na vládu, Národní shromáždění, předsednictvo ÚV KSČ a presidenta republiky, aby se vší rozhodností a s plnou odpovědností za osud našich národů.

V PLZNI DŮSTOJNÝ A ROZVÁŽNÝ KLID

PLZEŇ (red) — Již v časných ranních hodinách se v Plzni sešel krajský výbor KSČ a na svém zasedání [illegible] pace Československa.

Stejné stanovisko už předtím vyslovil OV KSČ v Plzni, kde se sovětská vojska objevila jako v jednom z prvních okresů. Během ranních hodin se scházely další okresní výbory i výbory nejrůznějších institucí a organizací, aby vyslovily zásadní nesouhlas s přítomností vojsk pěti států na našem území.

V časných ranních hodinách se první okupační jednotky objevily v ulicích města Plzně, jejíž občané zachovávají důstojný a rozvážný klid. V klidu nastoupili do práce jak zaměstnanci největšího závodu v Plzni, Škodovky, tak i ostatních podniků, provozů, závodů i dílen. Sešel se i štáb krajského velitelství Lidových milic v Plzni a oznámil, že se Plzeň staví za vládu Černíkovu i ÚV KSČ, v čele s A. Dubčekem. A zároveň vyzval všechny složky Lidových milic v Západočeském kraji, aby udělaly vše pro zachování klidu a pořádku, a neochvějně stáli za Dubčekem a vedením strany. Podobná prohlášení vedla v časných ranních hodinách z vojenských správ v Tachově a v Plzni. Pracující v závodech se scházejí na shromážděních a odesílají rezoluce, v nichž souhlasí s provoláním ÚV KSČ a v nichž v četných případech žádají okamžité svolání sjezdu KSČ. Už v ranních hodinách informuje západočeskou veřejnost nepřetržitě plzeňský vysílač Čs. rozhlasu.

JDE O NAŠI VĚC

Pracující Brandýských strojíren a sléváren v Brandýse nad Labem v této osudově vážné chvíli vyjadřují neochvějné rozhodnutí stát za soudruhem Svobodou, Smrkovským, za naší vládou v čele se soudruhem Černíkem a za vedením ÚV KSČ za soudruhem Dubčekem. Odsuzujeme protiprávní a nelegální okupaci naší vlasti [illegible] vojsky Varšavská

Jménem Klubu angažovaných nestraníků vyzýváme všechny nestraníky n. p. Kaučuk ke klidu a rozvaze. Jednoznačně podporujeme legálního presidenta L. Svobodu, Černíkovu vládu a Dubčekovo vedení KSČ. Odsuzujeme svévolný čin násilné okupace naší republiky armádami Varšavské smlouvy. V případě jakýchkoliv ústupků nastoupené cesty v lednu jsme odhodláni bránit všemi možnými prostředky naši svobodu, demokratický socialismus a lidská práva zakotvená v akčním programu KSČ.

Pracující podniku Mlýny a těstárny v Pardubicích zaslali ze své schůze vládě republiky a ÚV KSČ toto stanovisko: V této nesmírně vážné chvíli našich národů obracíme se na vás, abychom vás ujistili svou naprostou podporou. Události v dnešní noci a ráno nemají v naší historii obdobi a jsou v naprostém rozporu s mezinárodním právem, principy socialistického bratrství a spolupráce, jakož i s výsledky jednání s bratrskými stranami v Černé a Bratislavě. Pro zajištění dalšího klidného vývoje v naší vlasti žádáme okamžitý odchod všech okupačních armád. Lid naší země je schopen uhájit si sám svou svobodu a suverenitu nastoupenou v lednu, ale i nedotknutelnost hranic celého socialistického tábora. Vyhlašuje svoji bezvýhradnou věrnost presidentu Svobodovi, Černíkově vládě, Dubčekovu ÚV KSČ. Jiné orgány nebudeme uznávat, ani podporovat. Současně jako pracující z jednoho z nejdůležitějších potravinářských podniků vás ujišťujeme, že zajistíme svou další prací výživu národa.

PROHLÁŠENÍ SPB

PRAHA — Předsednictvo ÚV Svazu protifašistických bojovníků a všechny odbojové složky vyslovují bezvýhradnou podporu ústavním představitelům ČSSR s presidentem republiky Ludvíkem Svobodou, plnou důvěru a podporu ústřednímu výboru KSČ v čele se s. Alexandrem Dubčekem a celému dubčekovskému vedení. Vyzýváme všechny české i slovenské odbojáře, aby ve spolupráci s ostatními organizacemi Národní fronty podporovali a plnili směrnice legální vlády v této závažné chvíli. Věříme, že tak jako tomu bylo v minulosti i nyní ukáží naši odbojáři vysokou politickou a národní uvědomělost a pohotovost v zájmu pomoci ohrožené vlasti.

14

STANOVISKO PŘEDSEDNICTVA SVAZU NOVINÁŘŮ

PRAHA — Dnes se sešlo předsednictvo Svazu českých novinářů, aby vyjádřilo znovu pevnou víru v cestu, kterou naše komunistická strana, naše vláda, celý náš národ nastoupily po lednu.

Chceme znovu před celým národem prohlásit, že zůstaneme pevně za presidentem Svobodou, za řádně zvoleným předsednictvem ÚV KSČ a s. Dubčekem, za zákonnou vládou vedenou Oldřichem Černíkem, za vedením NS v čele se s. Smrkovským. Nikomu jinému sloužit nechceme a nemůžeme. Vyzýváme všechny novináře, aby vytrvali v duchu pokrokových demokratických tradic našeho lidu a neučinili nic, za co by se v budoucnu mohli stydět.

A tato tiráž: →

Vydává Ústřední rada odborů. Šéfredaktor Ladislav Velenský, zástupci šéfredaktora Miloš Odcházel, Ink. Eduard Zahrádka. Redakce Praha 1, Nové Město, Václavské nám. 15, Tiskne MÍR, novinářské závody, n. p., závod 1, Praha 1, Václavské nám. 15, telefon série 22 54 51 a 23 93 51 ve dne i v noci. Dálnopisy 011242, 011134, 011141. Krajské redakce Ostrava 2, Novinářská 3, telefon 514 61; Brno, Náměstí Rudé armády 13, tel. 528 95, České Budějovice, Májové nám., budova ROH, tel. 30 63; Plzeň, tř. 1. máje 8, tel. 23-447; Hradec Králové, Čelakovského 821, tel. 254-71 a 257-18; Ústí n. Lab., Velká hradební, tel. 22-58, Bratislava, nám. Odborářů 3, tel. 348-75. Předplatné měsíčně Kčs 11,80, bez nedělního vydání Kčs 9,30. Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Informace o předplatném a objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS — ústřední expedice tisku, Jindřišská 14, Praha 1.

15

Třetí zvláštní vydání

Zemědělské noviny

DENÍK VENKOVA

Ročník XXIV – Číslo 200 | Praha, středa 21. srpna 1968

ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY - 21. SRPNA 1968 - TŘETÍ ZVLÁŠTNÍ VYDÁNÍ

Deník vyšel na 1 listu (dvou stranách) v obvyklé úpravě a formátu.

Strana první:

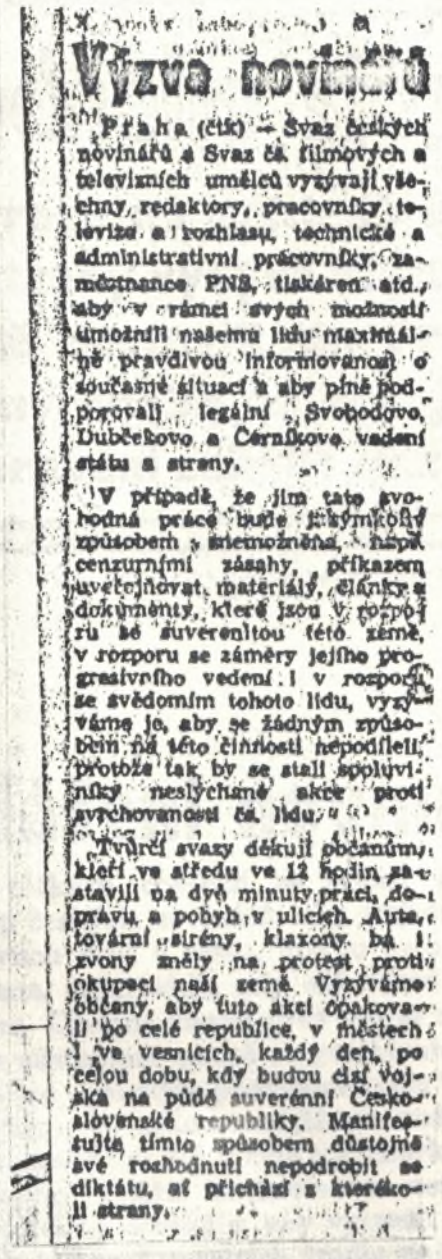

Výzva novinářů

Praha (čtk) – Svaz českých novinářů a Svaz čs. filmových a televizních umělců vyzývají všechny redaktory, pracovníky televize a rozhlasu, technické a administrativní pracovníky, zaměstnance PNS, tiskáren atd., aby v rámci svých možností umožnili našemu lidu maximálně pravdivou informovanost o současné situaci a aby plně podporovali legální Svobodovo, Dubčekovo a Černíkovo vedení státu a strany.

V případě, že jim tato svobodná práce bude jakýmkoliv způsobem znemožněna, např. cenzurními zásahy, příkazem uveřejňovat materiály, články a dokumenty, které jsou v rozporu se suverenitou této země, v rozporu se záměry jejího progresivního vedení i v rozporu se svědomím tohoto lidu, vyzýváme je, aby se žádným způsobem na této činnosti nepodíleli, protože tak by se stali spolupachateli neslýchané akce proti svrchovanosti čs. lidu.

Tvůrčí svazy děkují občanům, kteří ve středu ve 12 hodin zastavili na dvě minuty práci, dopravu a pohyb v ulicích. Auta, továrními sirény, klaxony, ba i zvony zněly na protest proti okupaci naší země. Vyzýváme občany, aby tuto akci opakovali po celé republice, v městech i ve vesnicích, každý den, po celou dobu, kdy budou cizí vojska na půdě suverénní Československé republiky. Manifestujte tímto způsobem důstojně své rozhodnutí nepodrobit se diktátu, ať přichází z kterékoli strany.

17

Výzva delegátům XIV. mimořádného sjezdu KSČ

Městský výbor KSČ v Praze na základě iniciativy delegátů 14. mimořádného sjezdu strany vyzývá všechny delegáty z republiky, aby se okamžitě dostavili do Prahy, hlásili se na obvodních výborech strany anebo na velkých závodních organizacích a byli tak připraveni zahájit sjezdová jednání.

Prohlášení novinářů

V těchto těžkých chvílích se schází předsednictvo Svazu českých novinářů, aby vyjádřilo znovu svou pevnou víru v cestu, kterou naše Komunistická strana, naše vláda, celý náš národ nastoupily po lednu. Chceme znovu před celým národem prohlásit, že zůstaneme pevně za presidentem Svobodou, za řádně zvoleným předsednictvem ÚV KSČ a A. Dubčekem, za zákonnou vládou vedenou O. Černíkem, za vedením NS v čele s J. Smrkovským. Nikomu jinému sloužit nechceme a nemůžeme. Vyzýváme všechny novináře, aby vytrvali v duchu pokrokových a demokratických tradic našeho lidu a neučinili nic, za co by se v budoucnu mohli stydět.

PROVOLÁNÍ PARLAMENTU

MIMORADNÁ SCHÔZE NS ● ZTOTOŽŇUJEME SE SE STANOVISKEM PŘEDSEDNICTVA ÚV KSČ ● ŽÁDÁME PR PUŠTĚNÍ ÚSTAVNÍCH ČINITELŮ Z INTERNACE ● POŽADUJEME KATEGORICKY ODCHOD CIZÍCH VOJSK

Na mimořádné schůzi v Praze schválili jednomyslným hlasováním ve středu odpoledne poslanci NS toto provolání:

„Poslanci Národního shromáždění, kteří se sešli na výzvu předsednictva NS ve středu v poledních hodinách, pokládají za nutné v této chvíli, kdy zákonná vláda a ostatní ústavní orgány nemohou sdělit své stanovisko k současné situaci a plnit své ústavní funkce, prohlásit:

1. Ztotožňujeme se s prohlášením předsednictva ÚV KSČ a předsednictva Národního shromáždění, které označuje okupaci Československa armádami pěti zemí Varšavské smlouvy za porušení mezinárodního práva, ustanovení Varšavské smlouvy a zásad rovnoprávných vztahů mezi národy.

2. Žádáme, aby ústavní činitelé, především president republiky L. Svoboda, předseda vlády inž. O. Černík, předseda NS J. Smrkovský, první tajemník ÚV KSČ A. Dubček, předseda ÚV Národní fronty dr. F. Kriegel, předseda České národní rady dr. Č. Císař a další byli propuštěni z internace a tak mohli vykonávat ústavní funkce, které jim svéprávný lid této země svěřil. Rovněž delegace NS, kterou jsme vyslali na sovětské velvyslanectví ve středu v dopoledních hodinách, se dosud nevrátila.

3. Protestujeme proti tomu, že Národnímu shromáždění, vládě, složkám Národní fronty a jejich představitelům je bráněno ve vykonávání jejich zákonných práv, a trváme na svobodě jejich pohybu a shromažďování.

4. Žádáme kategoricky okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy a plné respektování státní suverenity Československé socialistické republiky. Obracíme se na parlamenty všech zemí a na světové veřejné mínění, aby podporovaly naše zákonné požadavky.

5. Pověřujeme delegaci NS ve složení M. Miková, J. Macek, J. Valo, P. Rapoš, J. Pospíšil a V. Kučera, aby vstoupila ve styk s předsedou NS J. Smrkovským, s presidentem republiky L. Svobodou a s předsedou vlády inž. Černíkem s tím, aby je informovala o tomto usnesení a dohodla s nimi další postup. O výsledcích jednání podá delegace NS bezprostředně zprávu čs. lidu.

6. Vyzýváme všechen lid, aby se neuchyloval k násilným akcím proti okupačním vojskům, aby se nedal vyprovokovat různými silami, které si chtějí [illegible] intervence a využít situace k samovolným akcím. Pracující lidé! Zůstaňte na svých pracovištích a chraňte své závody.

Použijte pro další rozvoj socialismu v Československu všechny demokratické prostředky.

Bude-li nutno, budete určitě schopni bránit se i generální stávkou. Dobrý život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje.

Žijeme těžké hodiny.

Věříme, že z nich vyjdeme se vztyčenou hlavou a rovnou páteří."

*

Na této schůzi informoval místopředseda NS J. Valo poslance rovněž o obsahu svého rozhovoru s prezidentem Ludvíkem Svobodou, který vyslovil souhlas se svoláním pléna Národního shromáždění.

Výzva k klidu a rozvaze

V úterý dne 20. srpna 1968 kolem 23. hodiny překročila vojska SSSR, Polska, Německé demokratické republiky, Madarské lidové republiky, Bulharské lidové republiky státní hranice ČSSR. Stalo se tak bez vědomí presidenta republiky, předsedy Národního shromáždění, předsedy vlády i prvního tajemníka ÚV KSČ a těchto orgánů.

Stalo se tak v době, kdy se předsednictvo ÚV KSČ zabývalo přípravami XIV. sjezdu KSČ. Předsednictvo ÚV KSČ vyzývá všechny občany republiky zachovat klid a neklást odpor postupujícím jednotkám. Proto ani jednotky čs. armády a Lidových milicí nedostaly příkaz k obraně republiky. Předsednictvo ÚV KSČ považují tento akt za odporující nejenom všem zásadám vztahů mezi socialistickými státy, ale za popření základních norem mezinárodního práva.

20

Všichni vedoucí funkcionáři státu, KSČ i Národní fronty zůstávají ve svých funkcích, do nichž byli jako představitelé lidu a členů svých organizací zvoleni podle zákonů a jiných norem, platných v Československé socialistické republice.

Ústavními činiteli je okamžitě svoláno zasedání Národního shromáždění, vlády republiky. Předsednictvo ústředního výboru KSČ svolává plénum ÚV KSČ k projednání vzniklé situace.

PŘEDSEDNICTVO ÚV KSČ

Prohlášení redakce Zemědělských novin

V ranních hodinách ve středu 21. srpna 1968, několik hodin poté, co jednotky Varšavské smlouvy překročily hranice republiky a vstoupily do našeho hlavního města, sešel se kolektiv redakce Zemědělských novin a vydává toto prohlášení:

Hlásíme se jednoznačně a plně k Dubčekovu vedení Komunistické strany Československa, stojíme pevně za legální a jedině pravoplatnou vládou Oldřicha Černíka, za předsedou NS Josefem Smrkovským a řádně zvoleným presidentem republiky Ludvíkem Svobodou. Jsme rozhodnuti podporovat tyto představitele naší strany a vedení státu.

Jako list, který je léta v každodenním styku s obyvatelstvem našeho venkova, jsme přesvědčeni, že naše stanovisko je zároveň i stanoviskem každého venkovského člověka, všech našich čtenářů.

V této historické chvíli, těžké zkoušky našich národů věříme, že se našim vedoucím představitelům a s nimi nám všem, podaří uskutečnit cestu, vytyčenou akčním programem Komunistické strany Československa, k němuž se i v této chvíli znovu plně přihlašujeme.

KDE JSOU VEDOUCÍ ČINITELÉ československé vlády a strany?

Praha (čtk) — Jak potvrdila včera před polednem kancelář prezidenta republiky, je president Československé republiky L. Svoboda přítomen na Pražském hradě, který je obklíčen vojskem okupačních armád.

Černínský palác — sídlo čs. ministerstva zahraničních věcí je blokováno sovětskými tanky.

Budova ministerstva vnitra je blokována okupačními vojáky, kteří nepouštějí nikoho dovnitř a nikoho ven.

Na obsazeném ruzyňském letišti je doprava úplně přerušena.

Podle důvěryhodného očitého svědka, jehož informaci zatím nebylo možno ověřit, byli ve středu ve 14.00 odvezeni obrněným transportérem okupačních armád z budovy ÚV KSČ čtyři představitelé ČSSR a KSČ neznámo kam. Jsou to: první tajemník ÚV KSČ A. Dubček, člen předsednictva ÚV KSČ a předseda NS J. Smrkovský, člen předsednictva ÚV KSČ a předseda ÚV NF dr. F. Kriegel a člen předsednictva ÚV KSČ dr. J. Špaček.

Ze stejných pramenů je i informace, že tajemník ÚV KSČ dr. Čestmír Císař byl z Bartolomějské ulice, kde sídlí centrum bezpečnostní služby, odvezen neznámo kam.

O pobytu dalších čelných představitelů nejsou zatím informace. Šéfredaktor Rudého práva a člen předsednictva ÚV KSČ Oldřich Švestka, musel v doprovodu sovětských vojáků opustit budovu redakce.

Mrtví a ranění v Praze

Praha (čtk) — Dr. V. Korčák z nemocnice ve Sobárově ulici v Praze 10 sdělil, že ve středu do 16.00 hodin přijali na 30 zraněných — postřelených, poraněných střepinami z granátů. Druhým mrtvým, kterého do této nemocnice přivezli se známkami těžkého zhmoždění horní část těla, je 21letý M. Kadlec z Prahy 6.

— — — —

ou s. Z ambulance 11. chirurgie prof. Lhotky oznámili, že u nich bylo přijato na 40 raněných. Jeden — jehož totožnost zatím neznají — je mrtev. Ve fakultní nemocnici v Praze 2 měli 34 raněných. Mrtev je 21letý M. Malý z Prahy 4. Ambulance Na Františku sdělila, že od časného rána dosud ošetřili přes 30 raněných, z nichž 5 zůstalo v nemocniční péči. Velmi vážný je stav A. Jaruška ze Závodů J. Dimitrova v Letňanech, který tam byl přivezen od budovy ÚV KSČ v 5.15 hodin s prostřelenou hlavou.

22

Předseda vlády neznámo kde

Praha (čtk) — Podle informací důvěryhodných očitých svědků byl předseda vlády ČSSR ing. O. Černík včera v 17.00 hod. odvezen sovětským obrněným transportérem z budovy předsednictva vlády neznámo kam.

☆

Krátce po 20. hodině vstoupila okupační vojska do budovy Národního shromáždění v Praze. Poslanci NS pokračují v jednání.

Ruzyň v noci na středu

Jako každý večer, i v úterý večer nastoupili pracovníci pražského ruzyňského letiště nic netušíce do pravidelných služeb. První překvapení na ně čekalo před půl devátou, kdy zde přistálo mimořádné letadlo z Moskvy. O hodinu později přistálo další mimořádné sovětské letadlo, tentokrát ze Lvova. Asi po půlhodinové přestávce odletělo údajně zpět do Lvova. To bylo krátce po desáté hodině večer. Od této doby až téměř do půlnoci zde byl klid. Po půlnoci se dispečer letiště od arogantních pánů v telefonu dozvěděl, přesto že se čekala letadla z Jugoslávie a Bulharska, že letiště nesmí přijímat ani odtud odlétat. Do letištní budovy se v této době začali sjíždět nenápadní pánové v civilu a v doprovodu zástupce sovětského Aeroflotu se v budově ukázal i sovětský plukovník.

Nikdo ze zaměstnanců ani ze zahraničních cestujících mu stejně jako pánům v civilu nepřikládal mimořádnou pozornost a věnovali se dále svým povinnostem. Ale ne nadlouho. Krátce po půl druhé totiž přistála na letištní ploše první dvě obrovská letadla se sovětskými znaky a z nich se vyhrnulo několik desítek ozbrojených sovětských vojáků. Okamžitě obklíčili hlavní letištní budovu a jednotlivými vchody začali vnikat do budovy. Odtud okamžitě začali vyhánět na prostranství před budovou letištní personál a čekající cestující (byl mezi nimi i jeden Angličan). Velké většině z nich nedovolili ani se pořádně obléknout a vzít si své věci.

Venku před budovou nás rozdělili, zvlášť muže (nás nechali venku) a ženy, kterým dovolili si sednout v odletové hale. Asi po půlhodinovém čekání, během kterého, stejně jako při obsazování, přistávalo v téměř minutových intervalech jedno letadlo za druhým, vpustili do odletové haly i nás muže.

Zde za hluku přilétajících a odlétajících letadel a hřmotu projíždějících tanků a obrněných transportérů nás nechali čekat přes veškeré protesty a bez možnosti telefonického spojení asi do půl šesté. V této době se dostavil sovětský major a oznámil letištnímu personálu, cestujícím a náhodným návštěvníkům letiště jako jsem byl já, že se můžeme odebrat domů. Na otázku dopravy nám odpověděl: „Přece pěšky. Naše vojska musí také absolvovat množství kilometrů pěšky". Nic nepomohly protesty, všichni, včetně zahraničních cestujících, se museli dostat domů pěšky.

Odejít museli všichni. Letiště převzala pod svoji správu sovětská a německá vojska, která se na letištní ploše a okolních silnicích rozložila. Na dotaz zaměstnanců, kdy mají nastoupit do práce, jim bylo odpovězeno ve smyslu, že se to dovědí včas. V době, kdy jsme opouštěli pražské ruzyňské letiště, přilétávala nad ně stále ještě těžká vojenská letadla, z jejichž útrob spolu s tanky a ostatní vojenskou technikou vystupovali vojáci. Okamžitě po vyložení nákladu opouštěla sovětská vojenská letadla prostor letiště.

V době čekání jsme se několikrát pokoušeli promluvit s našimi vězniteli, mladými sovětskými vojáky. Přesto, že mnoho mluvit nechtěli nebo nesměli, pověděli jsme se, že přilétají z Polska a NDR a že cestu do československa dostali jako rozkaz. Na dotaz, jestli vědí, že jsme je sem nepozvali, nám odpovídali: „My věříme našemu vedení a to nám dalo rozkaz, a to je pro nás rozhodující" Všichni do jednoho se shodli i v tom, že pevně věří tomu, co jde sovětský tisk, zejména pravda.

Při naší cestě z ruzyňského letiště zpět do středu Prahy nás neustále míjely kolony sovětských vojáků na sovětských i našich automobilech, tancích a obrněných transportérech. Byla neradostná cesta domů. (fl)

Prohlášení vlády ČSSR

Praha (čtk)

Všemu lidu Československa!

Československo bylo včera proti vůli své vlády, Národního shromáždění, vedení KSČ a svého lidu okupováno vojsky pěti států Varšavské smlouvy.

Tak se poprvé v dějinách mezinárodního komunistického hnutí odehrál akt agrese proti státu řízenému komunistickou stranou, provedený spojeneckými armádami socialistických zemí.

Krizový stav trvá od časných ranních hodin. Ústavní orgány republiky jsou hluboce rozrušeny, jednotliví členové vlády, Národního shromáždění i vedení KSČ, Národní fronty i jiných organizací nemají možnost vzájemného styku, ani styku s obyvatelstvem této země, které jim v posledních měsících spontánně projevilo svou důvěru.

Rada členů vlády a vedení strany, čelní funkcionáři Národního shromáždění a jiní jsou internováni. Posledním spojovacím článkem zůstává pololegální Československý rozhlas, udržovaný jen s krajním vypětím jeho pracovníků a postupně umlčovaným.

I za těchto okolností chce čs. vláda a ústavní orgány, stejně jako vedení strany vykonávat svou ústavní funkci a zabezpečovat normální život naší země.

Obracíme se na vás, Češi, Slováci, občané národnostních menšin, všechny obyvatele Československé republiky s touto výzvou:

1. Žádáme okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy, její dodržování a plné respektování státní suverenity Československa.

2. Žádáme naléhavě vlády SSSR, NDR, PLR, MLR, BLR, aby vydaly příkaz k zastavení ozbrojených akcí, při kterých je prolévána krev a ničeny materiální hodnoty naší země.

3. Žádáme, aby byly okamžitě vytvořeny normální podmínky pro činnost československých ústavních a politických orgánů, zrušena internace jednotlivých členů těchto orgánů k tomu, aby mohly obnovit svou činnost.

4. Žádáme okamžité svolání celého Národního shromáždění, před které by předstoupila celá čs. vláda se svým stanoviskem k řešení existující situace.

Všem občanům země!

Vyzýváme vás, abyste těmto požadavkům vlády byli nápomocni především tím:

1. Že projevíte, jako mnohokráte v uplynulé době, potřebnou státnickou rozvahu a že sjednotíte své síly kolem řádně zvolené čs. vlády, která existuje a jíž jste dali v dubnu důvěru.

2. Že nepřipustíte, aby jakýmkoli jiným způsobem byla v čele naší republiky instalována vláda jiná, než zvolená za svobodných demokratických podmínek, při zachování všech zásad naší ústavy.

3. Že zaktivizujete osazenstva našich závodů, JZD a ostatních pracovišť, aby se obrátili s prohlášením na podporu stanoviska čs. vlády na velitelství okupačních jednotek a na vlády pěti zemí Varšavské smlouvy.

4. Vytvářejte podmínky pro zachování pořádku, vyloučte veškeré živelné akce zaměřené proti příslušníkům okupačních vojsk, zajistěte vlastními prostředky nezbytné zásobování obyvatelstva potravinami, vodou, plynem, energií apod. v každé oblasti a postarejte se o ochranu závodů a důležitých zařízení a zabraňte vzniku dalších hospodářských škod.

Drazí spoluobčané!

Prožíváme těžké chvíle. Šťastný život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje.

Věříme, že dáte v této chvíli své vládě plnou podporu a své síly plně do služeb naší socialistické republiky.

Občané a občanky!

Ještě je v naší moci s vaší pomocí dokončit velké dílo obrody, které jsme nastoupili v lednu. Vláda věří, že s vaší pomocí toto dokážeme bez zbytečných obětí a krveprolití.

Vláda ČSSR

24

Mimořádná schůze vlády

Praha (čtk) — Vláda v nepřítomnosti předsedy vlády a místopředsedů vlády, kteří zatím nejsou dosažitelní, se včera sešla v odpoledních hodinách k mimořádné schůzi, a za předsednictví s. Machačové přijala toto usnesení:

1. Vláda schvaluje stanovisko skupiny ministrů vydané dnes v poledních hodinách.

2. Vládě je znemožněn řádný výkon funkce. Během celého dne nebyl dovolen jednotlivým členům vlády vstup do budovy předsednictva vlády a jakýkoli pracovní styk s předsedou vlády s. O. Černíkem a jeho místopředsedy.

3. Stejně tak je zabráněno kontaktu vlády s předsedou Národního shromáždění s. Smrkovským.

4. Vláda se usnáší požádat presidenta ČSSR o neodkladné přijetí s tím, aby byly projednány otázky vnitropolitické, zahraničně politické a mezinárodní důsledky vojenského obsazení ČSSR, jakož i otázky související se zabezpečením řádného výkonu funkce ústavních a politických orgánů.

5. Vzít se souhlasem na vědomí, že ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím velvyslanců v Moskvě, Varšavě, Budapešti, Berlíně a Sofii předalo diplomatickou nótu s požadavkem stažení těchto vojsk zemí Varšavské smlouvy z území Československa.

6. Usnáší se obrátit se na velvyslance zemí Varšavské smlouvy, aby jejich vlády vydaly pokyny vedení okupačních jednotek k umožnění vykonávání funkcí ústavních a politických orgánů zejména členů předsednictva strany, a aby byli současně uvolněni internovaní členové vlády.

7. Vzhledem k tomu, že vláda si je vědoma v prvé řadě politických důsledků okupace a současně své odpovědnosti za řádný chod národního hospodářství, obrací se ke všem pracujícím dělníkům, rolníkům a inteligenci, aby důsledně střežili linii obsaženou v prohlášení předsednictva ÚV KSČ z dnešního zasedání a současně obrátili svou pozornost k otázkám zabezpečení chodu průmyslové výroby, zemědělství, dopravy a zásobování a zabránili tak rozvratu národního hospodářství.

8. Zvláště se vláda obrací k mládeži — naději našich národů — aby zejména ona důstojným a sebevědomým klidem čelila vzniklé situaci a nedala v žádném případě sebemenší záminky k zbytečným obětem.

Na straně druhé jsou otištěny tyto články:

HLASY MILIÓNŮ NAŠICH OBČANŮ

■ Pracovníci šlechtitelské a semenářské stanice Dolní Počernice se s rozhořčením pozastavují nad neoprávněným porušením hranic Československé socialistické republiky, armádami Varšavské smlouvy a žádají jejich okamžitý odchod. Plně se stavíme za prohlášení předsednictva Národního shromáždění a plně podporujeme nastoupenou cestu po lednovém plénu ÚV KSČ. V této těžké chvíli pro naše národy jsme s vámi a pravda jistě zvítězí.

■ Zaměstnanci Státního statku Dolní Počernice žádají: V této osudové chvíli plně podporujeme našeho presidenta L. Svobodu, naši vládu v čele se s. Černíkem, náš parlament v čele se s. Smrkovským a vedení naší strany v čele se s. Dubčekem. Žádáme bezpodmínečný odchod armád varšavské smlouvy, které zcela bezdůvodně obsadily naši republiku, jež si přeje budovat socialismus naší cestou. Žádáme bezodkladnou obnovu naší státní suverenity a žádáme, aby bylo umožněno veřejně vystoupit v rozhlasu a televizi presidentu L. Svobodovi a A. Dubčekovi.

■ Stranické a závodní výbory ROH zaměstnanců Velkovýkrmny, Státní plemenářské správy a Střediska pro normování a ekonomiku práce v zemědělství, Praha 6, Řepy nám telefonovali: Stojíme plně za presidentem republiky L. Svobodou, předsednictvem ÚV KSČ v čele s A. Dubčekem, vládou, v čele s O. Černíkem a J. Smrkovským. Důrazně odsuzujeme násilné vměšování a okupaci vojsk pěti států, kterou považujeme za hrubou urážku věci socialismu, suverenity naší vlasti, humanismu a pokroku. Žádáme okamžitý odchod vojsk.

■ Pracující Děčínských strojíren, kteří se sešli v časných hodinách ranních ve středu, se všichni jako jeden muž svorně postavili za legitimní státní orgány Československé socialistické republiky a za Ústřední výbor KSČ v čele s Alexandrem Dubčekem.

■ Ing. Václav Tůma, předseda JZD Chelčice, okres Strakonice, člen České národní rady nám řekl: Jsem překvapen, nemohu ani tomu uvěřit. Jsou to těžké chvíle, na kterých zatím nelze nic změnit. V minulých dnech jsme prokázali statečnost, důstojnost a klid. V této situaci stejným postojem dokážeme, že stojíme za naší legální vládou.

■ Pracující národního podniku Elektropraga Hlinsko poslali do Prahy dálnopisnou zprávu, že pevně stojí za stanoviskem předsednictva ÚV KSČ, které bylo vysíláno Československým rozhlasem v nočních hodinách z úterý na středu, dále v dálnopise píší, že stojí za presidentem republiky Ludvíkem Svobodou, za prvním tajemníkem ÚV KSČ A. Dubčekem a za předsedou vlády O. Černíkem.

■ Závodní výbor ROH n. p. Totex Chrastava u Liberce prohlašuje jménem pracujících celého závodu, že má plnou důvěru ústřední výbor v čele s A. Dubčekem, že má plnou důvěru presidenta republiky L. Svobodu a v Národní shromáždění v čele s Josefem Smrkovským. Uznáváme, píší, že jsou to jediní představitelé našeho státu a lidu.

■ Pracující šroubáren v Libčicích poslali do Prahy Ústřednímu výboru KSČ následující telegram: „Pracující podniku Šroubárny Libčice n. Vltavou se plně staví za ústřední výbor KSČ vedený soudruhem Alexandrem Dubčekem, za vládu republiky a za presidenta ČSSR Ludvíka Svobodu. Zachováme klid a budeme i nadále v tak těžké době pro nás pracovat.

■ Komunisté a bezpartijní vejtřišťští Západního vojenského okruhu shromáždění na veřejných stranických schůzích v noci z úterka na středu vyslovili plnou podporu Ústřednímu výboru Komunistické strany Československa v čele s Alexandrem Dubčekem, vládě ČSSR v jejíchž čele je Oldřich Černík a souhlasí se stanoviskem předsednictva ÚV KSČ, žádají svolání mimořádného sjezdu KSČ a vystoupení presidenta republiky Ludvíka Svobody v Československém rozhlase.

■ Československý rozhlas dostal zprávu z vojenské posádky v Mindě, že vojáci jsou překvapeni počínáním našich spojenců Varšavské smlouvy a zároveň prohlašují, že pevně stojí za legálně zvolenými představiteli Československa: Ludvíkem Svobodou, Oldřichem Černíkem.

■ Pracovníci Brandýských strojíren ve Staré Boleslavi prohlašují, že za všech okolností stojí za legálními představiteli naší republiky, presidentem Ludvíkem Svobodou, předsedou Národního shromáždění J. Smrkovským, předsedou vlády Oldřichem Černíkem a prvním tajemníkem ÚV KSČ Alexandrem Dubčekem. Všichni se staví za prohlášení Komunistické strany Československa.

■ Vedení Československých Aerolinií oznamuje, že všichni zaměstnanci nastoupili do zaměstnání a klidně vyčkávají dalších dispozic od vedení našeho státu. Spojení s letištěm je přerušeno, zaměstnancům bylo zamezeno vysílat a přijmout jakékoliv letadlo. Všichni zaměstnanci prohlašují, že stojí hned po boku představitelům Československé socialistické republiky.

■ Ve Výzkumném ústavu [illegible] komunikačních prostředků, vyd[illegible] pracovníci prohlášení, ve k[illegible] ré mimo jiné říkají: „My, [illegible] městnanci, stojíme pevně za [illegible] stoupenou cestu v naší repu[illegible] lice, za legální vládou, kte[illegible] považujeme jako jediné opr[illegible] nou vystupovat za lid ČS[illegible] Právě tak stojíme za Komun[illegible] ckou stranou Československ[illegible] vedenou A. Dubčekem.

■ Celozávodní výbor K[illegible] národního podniku Strojí[illegible] Orlík staví se plně za Dub[illegible] kovo vedení strany, za vlá[illegible] Oldřicha Černíka a za preside[illegible] ta Ludvíka Svobodu a žádá [illegible] chod cizích vojsk. Odchod cizí[illegible] vojsk z republiky žádá ve sv[illegible] prohlášení také generální taje[illegible] ník Společnosti pro lidská pr[illegible] Dr. Ludvík.

■ Prohlášení, ve kterém [illegible] stavějí za Dubčekovo vedení [illegible] za naše legální ústavní činit[illegible] vydali další kolektivy. Patří [illegible] zi ně například Šroubárny T[illegible] nov, Plynostav Sezimovo Ú[illegible] n. p. TOS Čelákovice, pobo[illegible] Státní banky Mělník.

26

Výzva spisovatelům, umělcům a intelektuálům celého světa

V noci na 21. srpna obsadila Československo vojska zemí, které Češi a Slováci považovali za své přátele. Udělala jsme to, že národy Československa se po lednu 1968 rozhodly vybročit po cestě, vedoucí k skutečnému socialismu, který umožní skutečnou vládu lidu, skutečně svobodný rozvoj každého jednotlivce, skutečné naplnění ideálů, které se socialistickou perspektivou spojovaly dlouhé generace nejlepších lidí, jaké národy světa daly člověčenstvu.

Byl to stalinismus, který ohrozil tuto myšlenku, tuto velkou naději, skompromitoval ji v očích mnoha lidí a znemožnil další vývoj perspektivy demokratického socialismu v celém světě. Českoslovenští intelektuálové považovali za svou povinnost postavit se proti všem důsledkům stalinismu a po léta stáli v přední frontě zápasu za to, aby Československo vyšlo po nové cestě. Jsme hrdi na svůj přínos myšlenkám obrody socialismu a jsme šťastni, že hovoříme stejnou řečí s dělníky své země, s celým jejím lidem.

Naší zemi obsadili ti, kteří se děsí perspektivy, za kterou jsme bojovali. Nevěřte, že se v Československu našel někdo, kdo povolal zahraniční jednotky do země. Nevěřte, že zde byla nějaká jiná vláda, než ta, v jejímž čele stojí Dubček, Černík, Šimkovský a Svoboda. Jakákoli jiná vláda by mohla být vytvořena teprve po okupaci a pod hlavněmi tanků a nebude vláda tohoto lidu, vláda so listického Československa.

Okupace Československa sadila zdrcující ránu pokro vým a socialistickým silám celém světě. Obracíme se všem, kterým leží na srdci pokroku, svobody a socialis ke všem, kteří znali Česko vensko a jeho lid:

Nedovolte, abychom zůs sami. Postavte se nejenom naší zemi, ale i za sebe, za v ohno, proč stojí za to žít. Ne volte, aby i vaším jménem b zničeny naděje, které nejso nikdy nebyly jenom naděj lidí Československa, ale i všech národů.

Výbory závodních organi KSČ při Svazu čs. spisovatel nakladatelství Čs. spisovatel všichni zaměstnanci Svazu s ho nakladatelství bez roz politické příslušnosti prohla ji, že plně podporují Dubčeka vedení strany, presidenta re bliky Ludvíka Svobodu a Č nskou vládu, ztotožňují se stanoviskem ÚV KSČ, že ok zení naší republiky vojsky V šavské smlouvy je hrubým rušením veškerých norem vztazích mezi socialistick státy a smluv mezi nimi v vřených. Tato vojenská akce těžkým úderem prestiži so lismu a komunistických st na celém světě. Žádáme o

mžitý odchod všech vojsk šavské smlouvy z našeho úze

27

VŠEM ZEMĚDĚLCŮM

Všem českým a slovenským zemědělcům a pracovníkům potravinářského průmyslu.

Obracíme se na vás v této vážné a osudové chvíli našich národů jako na jednu z nejpevnějších opor našeho socialistického státu. Spolu s vámi s hlubokým rozhořčením odsuzujeme vojenskou okupaci naší socialistické vlasti jako akt nezákonnosti a svůj, která nemá v dějinách našich národů obdoby. Jsme přesvědčeni, že pravda, právo a spravedlnost zvítězí a naše socialistická republika bude opět svobodným suverénním státem.

Nyní však jde o to, abychom toto vážné období překonali s co nejmenšími ztrátami ve všech směrech. Prosíme vás proto, abyste zabezpečili úspěšné dokončení žní a sklizně chmele, jakož i zásobování obyvatelstva potravinami. Věříme, že znovu osvědčíte svou moudrost a rozvahu, kterou jste již několikrát osvědčili a že nejen nepřipustíte ztráty při dokončení žní, ale že zachováte v každém zemědělském a potravinářském podniku pracovní pořádek a disciplínu, kterou od nás ode všech tato těžká zkouška vyžaduje.

Ať žije naše socialistická republika a její pevný základ — svazek dělníků a rolníků.

Čest a sláva vaší obětavé a prospěšné práci.

Ministerstvo zemědělství a výživy

Výzva ministerstva zemědělství a výživy

Zabezpečte plynulé zásobování potravinami ● Občané, nakupujte s rozvahou, je dostatek surovin i hotových výrobků

Praha (čtk) — Ministerstvo zemědělství a výživy vyzývá všechny pracující v zemědělských podnicích a především v závodech potravinářského průmyslu, od nichž závisí plynulé zásobování obyvatelstva ČSSR základními potravinami, aby svou kázní a plněním pracovních úkolů pomohli zvládnout vzniklou situaci.

Soudruzi a přátelé, pokračujte ve své práci. Vy, kteří pracujete v pekárnách, mlékárnách, na jatkách a všude, kde jde o základní potraviny, učiňte všechna opatření, která jsou ve vašich silách, aby zásobování bylo pokud možno plynulé.

Občané, nakupujte s rozvahou potraviny pro svou běžnou potřebu. Netvořte zbytečné fronty a nedělejte neúměrné zásoby. Máme dostatek surovin i hotových výrobků v závodech potravinářského průmyslu. Jde pouze o zajištění normální výroby a plynulého rozvozu.

Projevte i zde svou kázeň a uvědomělost.

28

Osudná noc

V pražských ulicích byli naši reportéři již před třetí hodinou ranní včerejší osudné noci. Nad hlavou co chvíli hučí letecký motor: normální letecká linka nějaké zahraniční společnosti? Při té první nebeské mručící hrůze snad to lze ještě za pokojný letecký spoj pokládat, ale za několik minut je to jasné — ano, jsou to letadla ze zahraničí, ale nenormální, nepřicházející v pokoji a míru, s pasažéry těšícími se na návštěvu mírumilovné země. Za chvíli se nám nebeští jezdci představili — výsadkáři se samopaly, vojáci armád, jichž jsme spojenci...

Noční čisticí vozy zoufale projíždějí ulicemi, v patách taxikáři a nepřetržitě houkají. Bijí na poplach, budí pokojné, nic netušící spáče.

„Jděte na Staroměstské náměstí, všichni tam přijďte, spojenci nás okupují."

Na Staroměstském náměstí je ve 3.30 hodin ještě klid, pozdější palebná sovětská postavení, jak jsme je viděli v dopoledním vysílání televize, dosud bojovníka za pravdu Jana Husa nezajala. Jen hloučky mužů s tvrdými, chmurnými tvářemi a žen s mokrými kapesníky u očí. A pak zmrzačený pahýl Staroměstské radnice jako mrtvé memento živým, že česká otázka byla vždy evropskou otázkou; jako trvalá připomínka násilné nepřátelské okupace vetřelců před 30 léty...

Někde za mostem nad místem dřívějšího Stalinova pomníku se ozývá střelba. Blíží se skupinka rozčilených lidí s čs. zástavou nad hlavami.

„Chcete je vidět? Jsou za mostem, kolem budovy předsednictva vlády."

Ve 3.35 obrací jednotka asi 20 vojáků dvě děla od mostu směrem k městu. Dost nemotorně, nijak vojensky, si ti umazaní a uprášení vojáčkové počínají! Na doprovodný nákladák dorážejí ti, které přišli „ochraňovat":

„Proč, co tady děláte, proč, PROČ?"

Asi nerozumí, nebo se ani nesnaží, tváře začouzené prachem zůstávají kamenné. Ale to už hlavně jejich děl míří do srdce Prahy, té Prahy, která proklamovala nejen suverenitu a svobodu, ale také spojenectví...

Před čtvrtou hodinou ranní je budova ústředního výboru KSČ už okupována. Obklopena vojáky, tentokráte v čistých uniformách a v rudých baretech. Rudá barva však nebyla jen na jejich baretech, ale také — na chodníku. Tekla zde krev, vyprchal zde život. Mladý, teprve vlastně začínající. Ten hoch jen volal: „Ať žije Dubček."

Vřava, lidé také chtěli, ať Dubček žije, nepatrný záblesk kohoutků samopalu a prvá oběť včerejšího rána — ještě chlapec, celý život měl před sebou — padá do tratolišť krve.

„Člověče, copak jste se zbláznil?" Pasažér noční letecké linky v rudém baretu je vystrašen:

„Pochopte, jsem jen voják, co byste dělali na mém místě vy?"

Určitě bychom nepřijeli v rudých baretech a s natáhnutými kohoutky do spřátelené země. A jistojistě bychom nestříleli.

Po šesté hodině byla Praha již plná tanků, strojních pušek, polních uniforem. Už zřejmě v Praze nikdo nespí, lidé jsou v ulicích, spěchají do zaměstnání, ještě jezdí — pokud je to možné — tramvaje, před obchody s potravinami se formují fronty.

„Zachovejte klid." vyzývá rozhlas. Pozor, v Karlíně jdou lidé proti tankům s holýma rukama. Lidé, zachovejte rozvahu, nic nemůžete zmoci.

Tedy do Karlína. Tramvaje z centra nemohou dále, tramvaje do města už vůbec nejezdí. A tamhle jede noční čisticí vůz města Prahy, obsypaný vlastenci.

Všichni mlčí. Za ně a za nás všechny hovoří československá vlajka, vysoko vztyčená vzhůru nad pomalu jedoucím vozem. Vlajka poskvrněná čerstvou lidskou krví. Toho chlapce, který měl život před sebou.

Ať žije Dubček!

Cizí tanky v ulicích

Praha (čtk) — Včera krátce po čtvrt na dvanáct dopoledne rozezvučelo se Václavské náměstí rachotem kulometné palby, doprovázené tu a tam ranou z hlavně tanků. Cílem střel bylo průčelí Národního muzea, které je z nepochopitelných příčin poseto stopami střel.

Lidé se marně ptali vojáků z tanku na křižovatce Václavského náměstí s Opletalovou ulicí, proč to dělají. „Jeďte domů a vyřiďte vašim soudruhům, že u nás v Československu není zapotřebí hájit socialismus. Jdete proti nám, obyčejným lidem."

Mezi 11 a půl 12 hodinou přijelo nejméně 10 sanitek k Čs. rozhlasu na Vinohradské třídě, kde hořel sovětský tank. Sovětští vojáci se ho snažili uhasit šaty civilistů. V postranní ulici hořel autobus.

Krátce před ½ 12 hod. spustili sovětští vojáci palbu ze všech ručních zbraní asi na 5 minut. V postranní ulici bylo vidět, jak kulka poškodila omítku asi ve výši 5 cm nad chodníkem.

V jedné z postranních ulic na Čs. rozhlasem byl zasažen asi 20letý chlapec do zad. Při odvozu sanitkou byl ještě při vědomí.

Lidé, kteří se rozutekli před střelbou a lehali si na zem se po skončení střelby zase vraceli k sovětským obrněným vozidlům a mluvili s vojáky.

Kolem 10.30 hod. stály včera v Opletalově ulici u budovy ČTK tři sovětské obrněné transportéry. Na prvním z nich — mezi sovětskými vojáky — seděl asi 25letý muž v civilu, který jim překládal zvláštní vydání Zemědělských novin, které před půl jedenáctou bylo vyhazováno z oken této redakce. Proti obrněným transportérům najíždělo pomalu nákladní auto — plně obsazené občany Prahy, většinou ve věku asi 20 let s čs. vlajkou. Přední řady mužů, kteří byli i na kapotě auta a střeše kabiny vyzývalo hlasitě sovětské vojáky, aby opustili ulici a nastavovali své prsa pro případnou střelbu sovětských zbraní. Soféři sovětských transportérů zařadili zpáteční rychlost a všechny tři transportéry z Opletalovy ulice vycouvaly.

V 10.45 hod. u Hradu ze strany Prašného mostu stály 3 řady vojáků, 3 kanony, několik tanků. Houf lidí diskutoval. V 10.15 hod. přijela skupina 30 motocyklů s čs. vlajkou a několik nákladních aut hustě obsazených lidmi s čs. vlajkami. Nechtěli je pustit do Hradu. Hrad je z této strany obsazen tanky. Když je nepustili, vrátila se skupina motocyklistů a nákladní auta zpět dolů a přijela na Náměstí Říjnové revoluce v Dejvicích. Kroužila chvíli náměstím, pak vyjela směrem Leninovou třídou dále. Mezitím se rozrostl počet motocyklů asi na 60 až 70 a nákladních aut asi na 30. Muži si brali československé prapory ze stožárů, které tam zůstaly ještě z doby návštěvy N. Ceaušesca. Ulicemi se ozývá volání: „Se Svobodou za svobodu." „Dubček, Svoboda, Dubček, Svoboda"

Také v této části Prahy naši občané diskutují se sovětskými vojáky. Ti jsou udiveni, zpravidla prý nic nevědí, nevědí, o jakou kontrarevoluci má jít.

Poručík Ladislav Novák z vyšetřovací skupiny požární ochrany Praha sdělil, že požární služba musela do 13.30 hodin zasahovat třikrát. V Národním muzeu v horním patře se vznítily role papíru po střelách které vnikly dovnitř okny.

Na křižovatce Vinohradská — Italská hasili jeden z hořících autobusů, které tam jsou postaveny jako barikáda.

30

Prohlášení PRESIDENTA TITA

Bělehrad (afp) — President Tito učinil na žádost ředitele agentury Tanjug toto prohlášení:

„Vstup zahraničních vojenských jednotek do Československa podniknutý bez vyzvání nebo souhlasu legitimní vlády nás hluboce znepokojil. Byla tím narušena a pošlapána svrchovanost socialistické země a zasazena těžká rána socialistickým a pokrokovým silám světa. V době mého pobytu v Praze a přímých rozhovorech s československým vedením v čele se soudruhem Dubčekem jsem se přesvědčil, že toto vedení bylo rozhodnuto zabránit jakémukoli pokusu protisocialistických živlů bránit normálnímu postupu demokracie a socialistického vývoje v Československu.

Společné prohlášení přijaté při této příležitosti to dokazuje. Rozhodnutí šesti, společně přijatá v Bratislavě byla jednostranně anulována a byla podniknuta opatření, která budou mít dalekosáhlé a velmi záporné účinky na celé revoluční hnutí na celém světě."

Otázka: Mezi naším lidem jsou velké obavy. Očekávají se rozhodnutí Svazu komunistů Jugoslávie. Můžete nám o tom něco říci?

President Tito odpověděl: Dnes se bude konat schůze předsednictva ústředního výboru Svazu a pozítří, 23. srpna, zasedání ústředního výboru, na němž bude zaujato stanovisko, jak k událostem v Československu, tak k našim vnitřním záležitostem.

Otázka: Očekáváte manifestace nebo demonstrace v naší zemi?

Odpověď: Myslím — to je také názor dalších soudruhů v předsednictvu — že musíme zachovat mír a klid a proto nebudou dovoleny žádné demonstrace, při nichž by mohlo dojít k různým provokacím. Naše dělnická třída a všechen lid mají spoustu dalších možností, jak vyjádřit své rozhořčení proti takovým činům namířeným proti socialistické zemi.

Oficiální protest proti okupaci

Praha (čtk) — Ministerstvo zahraničních věcí se souhlasem presidenta ČSSR a jménem vlády republiky udělilo včera pokyn velvyslancům ČSSR v SSSR, PLR, NDR, MLR a BLR, aby ihned předali vládám těchto zemí energický protest s požadavkem, aby okamžitě byla ukončena protiprávní okupace Československa a stažena všechna vojska z čs. území. Mj. byla vyslovena z čs. strany v této dějinné chvíli naděje, že vlády a lid SSSR, PLR, NDR, MLR a BLR pochopí vážnost situace, vytvořené tímto aktem, jejž není možno nikterak vysvětlit, tím méně zdůvodnit, a umožní neprodleně čs. lidu a jeho zákonným představitelům, aby mohli pokračovat ihned ve své normální činnosti.

Sudetoněmecké dny odvolány

Mnichov (dpa) — Sudetoněmecký landsmanšaft odvolal „vzhledem k tragické události v Československu" setkání plánované na dny 24.—25. srpna v Schirndingu nedaleko čs. hranice. Předsednictvo landsmanšaftu oznámilo ve středu v Mnichově, že nepokládá setkání za účelné a že se proto budou slavnosti konat jen „v církevním rámci".

VELKÁ MANIFESTACE V RUMUNSKÉM HLAVNÍM MĚSTĚ

Bukurešť podporuje Československo

Bukurešť (Zpravodaj ČTK) — Ve středu před polednem se shromáždilo mnoho tisíc bukurešťských občanů před budovou ústředního výboru Rumunské komunistické strany, kde zasedal ÚV, státní rada a vláda. Po dvanácté hodině našeho času vyšli na balkón představitelé vedení strany a státu v čele s Nicolae Ceaušeskem. Paul Niculescu-Mizil přečetl usnesení společného zasedání. V usnesení, jehož text dosud nebyl vydán, vyslovuje vedení RKS a vlády RSR rozhodnou podporu KSČ a vládě republiky a vyslovuje jí plnou důvěru a solidaritu. Usnesení ostře odsuzuje porušení československého území a postup těch zemí, které je provádějí. Hovoří se v něm také o opatřeních na obranu Rumunska.

Pak hovořil N. Ceaušescu a řekl mimo jiné, že se dnes mluví o kontrarevoluci v Československu a zítra se může říci i o Rumunsku, že jsou tam kontrarevolucionáři. Důrazně prohlásil, že rumunský lid nedovolí nikomu, aby porušil jeho územní svrchovanost. Tato jeho slova přijalo shromáždění nadšeným voláním souhlasu. Ceaušescu řekl, že mnozí členové ústředního výboru stáli tváří v tvář smrti, ale nezradili věc dělnická třídy. Ani nyní nezradí nikdy svou vlast a zájmy rumunského lidu.

Projevil přesvědčení, že komunistické a dělnické strany dovedou udělat konec tomuto hanebnému okamžiku v historii dělnického hnutí. Řekl, že dosáhnout nápravy v této věci bude vyžadovat velkého úsilí. Rumunští komunisté vší silou přispějí k tomu, aby se vytvořily podmínky k řešení této situace a k tomu, aby československý lid mohl sám vytvářet svůj osud.

V závěru požádal Ceaušescu rumunské občany, aby měli plnou důvěru ve vedení strany a státu a pokračovali v práci na svých pracovištích. Ujistil je, že Rumunsko je hotovo bránit v každou chvíli svou socialistickou vlast, vymoženosti socialismu, jichž dosáhlo, a že bude dále usilovat o jednotu komunistického a dělnického hnutí.

Tisícové shromáždění rumunských pracujících skandováním a projevy souhlasu dávalo najevo své sympatie k Československu a vyjadřovalo plnou důvěru ve vedení své strany a státu.

32

Výzva vládě Sovětského svazu

U Thant odvolal návštěvu v Praze

New York (čtk) — Gene- [illegible] řádu a morálky, které jsou základem Charty OSN a jež OSN prosazuje po všechna léta.

Ve svém prohlášení, jež bylo vydáno ve středu v New Yorku, označuje U Thant obsazení Československa zároveň za vážnou ránu úsilí o zmírnění napětí mezi Východem a Západem, jež se v posledních měsících znovu začalo projevovat a jemuž generální tajemník připisuje nejvyšší význam. U Thant vyzval vládu Sovětského svazu, aby zachovala největší zdrženlivost ve svých vztazích k vládě a lidu Československa a pevně věří, že vláda Sovětského svazu a její spojenci z Varšavského paktu vezmou tuto výzvu náležitě na vědomí.

V souvislosti s vývojem v Československu zrušil generální [illegible] účast na konferenci o mírovém využívání vesmíru ve Vídni a na konferenci nenukleárních států v Ženevě.

Telegram Podgornému

Paříž (čtk) — Sdružení čs. dobrovolníků z obou světových válek odeslalo předsedovi Nejvyššího sovětu Podgornému telegram, v němž protestuje proti okupaci Československa. „Češi a Slováci mají právo na sebeurčení, nechte je žít svobodně, neohrožujte mír v Evropě," — praví se v telegramu. Sdružení se obrátilo také na francouzského presidenta se žádostí o podporu pro Československo.

Okupace Československa úder socialismu

33

Signatáři varšavského dopisu prezentují hrubá porušení suverenity ČSSR jako vyžádaný zásah čs. stranických a vládních představitelů ● Pohnutí a odsouzení útoku v mezinárodním dělnickém hnutí ● Svět přijímá vzniklou situaci s velkými obavami

Praha (zn) — S výrazem úžasu a rozhořčení zaznamenala světová pokroková veřejnost prohlášení TASS k sovětské veřejnosti, že „SSSR a další spojenecké státy se rozhodly splnit prosbu stranických a státních činitelů Československa, aby poskytly jeho bratrskému lidu neodkladnou pomoc včetně pomoci ozbrojených sil." Se stejně jednoznačnými pocity se setkalo i provolání SED, státní rady a rady ministrů NDR, „že její pracující milují pilné a pracovité národy Československa". Prohlášení německé však už blíže určuje, kdo měl účelně požádat o zásah, měly to být osobnosti strany a státu, vůně socialismu v ČSSR, které se obrátily k signatářům varšavského dopisu o pomoc k ochraně socialistického zřízení a proti kontrarevoluci". Podle prohlášení polské vlády byl okupační zásah motivován „dalším vostřením situace v Československu, která porušovala životní zájmy Polska, SSSR a dalších socialistických států a bezpečnost států socialistického společenství". V podobném stylu hovoří i sdělení další země, začasněné na agresi, Bulharská lidová republika.

RADA NATO

Brusel (čtk) — James Roberts, náměstek generálního tajemníka NATO, svolal na středu 10.15 hodin Radu NATO v Bruselu, aby projednala situaci v Československu.

NSR

Bonn — Jako „jasné porušení svrchovanosti ČSSR a vměšování do vnitřních záležitostí země" odsoudila dnes západoněmecká vláda události v Československu. V čele se spolkovým kancléřem Kiesingerem učinila vláda — jak bylo oficiálně oznámeno — toto první prohlášení „jednomyslně". „Nechceme se vměšovat ani dramatizovat," řekl předseda parlamentu Gerstenmaier zástupcům tisku. Na mimořádné schůzi vlády byl přítomen také ministr obrany Schröder, jemuž důstojníci předložili zprávu o vojenské situaci. Bundeswehr není v pohotovosti. Zachová se stejně jako ostatní vojska NATO.

BRITÁNIE

Londýn (dpa) — Sovětský velvyslanec Michail Smirnovskij v noci na středu v 1,30 hodin informoval britskou vládu o situaci v Československu. Státní ministr lord Chalfont měl krátký rozhovor s velvyslancem a předal zprávu tehdejšímu ministerskému předsedovi Wilsonovi. Mluvčí ministerstva zahraničních věcí sdělil, že vláda je stále v kontaktu s britskou delegací v OSN, se spojenci v NATO a s USA. Americký chargé d'affaires Phillip Kaiser měl ještě v noci na ministerstvu rozhovor s lordem Chalfontem. Britská vláda je ve stálém kontaktu s americkou vládou a některými jejími spojenci, za cynické porušení Charty spojených národů a všech mezinárodních dohod.

Londýn (čtk) — Britská vláda zamýšlí podat stížnost u OSN v New Yorku proti okupaci ČSSR. Bylo to dnes oznámeno z dobře informovaných míst v Londýně.

FRANCIE

Paříž (zpravodaj čtk) — Francouzská policie zvýšila ve středu dopoledne bezpečnostní opatření před budovou sovětského velvyslanectví v Paříži. V bezprostřední blízkosti budovy stojí tři policejní autobusy. Tato opatření jsou diktována obavou z protisovětských demonstrací.

Polítování nad zásahem vojenských jednotek SSSR a některých dalších zemí Varšavské smlouvy do československého vývoje vyjadřuje komuniké, které vydala dnes kancelář francouzského presidenta krátce poté, co generál de Gaulle jednal o situaci v Praze s ministerským předsedou Couve de Murvillem a ministrem zahraničních věcí Michelem Debrém.

Prohlášení označuje krok Sovětského svazu nejen za útok proti právům a osudu přátelské země, ale také za událost, která směřuje proti uvolnění v Evropě.

ITALIE

Řím (zpravodaj čtk) — Italský president Giuseppe Saragat přerušil dovolenou a vrátil se letadlem do Říma. Ministerský předseda Giovanni Leone přijal ministra zahraničních věcí Giuseppe Medicího. Ve čtvrtek dopoledne bude zasedat italská vláda. Jak se naznačuje z příslušných míst, jsou všechny tyto kroky v souvislosti s příchodem sovětských a jiných vojsk do Československa. Italská televize vysílala dnes po půlnoci zvláštní pořad věnovaný nejnovějším událostem v Československu.

BELGIE

Bruse (čtk) — Na 18 hodin ve středu bylo svoláno mimořádné zasedání belgické vlády, jež se bude zabývat situací v ČSSR.

HOLANDSKO

Haag — Mluvčí nizozemské vlády ohradil události v Československu za „velmi vážné". Ministerský předseda Piet de Jong svolal na středu dopoledne schůzi vlády.

DÁNSKO

Kodaň (dpa) — Dánský ministerský předseda Hilmar Baunsgaard měl ve středu v noci poradu s ministrem zahraničních věcí Hartlingem a ministrem obrany Ninnhansenem. Ministr zahraničních věcí řekl, že zpráva o vstupu sovětských a dalších vojsk do Československa byla přijata s velkou vážností. Ministerský předseda svolal schůzi vlády a zahraničněpolitického výboru.

NORSKO

Oslo (Reuter) — Norský premiér Per Borten řekl, že svolal mimořádnou schůzi vlády k jednání o aféře v Československu.

ŠVÉDSKO

Stockholm (čtk) — Švédská vláda vyjádřila své hluboké pochopení pro zármutek a zklamání čs. lidu". V prohlášení, vydaném na závěr hodinové mimořádné schůze švédská vláda vyjadřuje důvěru, že „svoboda a lidská práva zvítězí nad násilím". Premiér Tage Erlander řekl, že přijal zprávu o invazi do ČSSR s hlubokým politováním".

RAKOUSKO

Vídeň (zpravodaj čtk) — V rakouské armádě byl vyhlášen stav nejvyšší pohotovosti, vzhledem k situaci, jež vznikla v ČSSR. Oficiální zpráva vydaná rakouskou agenturou APA uvádí, že Rakousku jde o zachování neutrálního statutu a bezpečnost hranic. Na rakousko-československém pohraničí hlídkují rakouská vojenská letadla.

Vídeň (zpravodaj čtk) - Rakouský spolkový kancléř Klaus svolal ve středu na 13.00 hodinu mimořádné zasedání vlády. Bude jednat o situaci v ČSSR.

V rozhlasovém prohlášení oznámil rakouský kancléř dr. Josef Klaus, že ještě v noci ve středu měl v zájmu bezpečnosti státu rozhovory s ministrem zahraničí a vedoucími pracovníky ministerstva vnitra a ministerstva obrany. O opatřeních rakouské vlády informoval kancléř také prezidenta republiky Jonase, který je na dovolené. Klaus navázal současně kontakty s předáky opozičních stran SPÖ a FPÖ. V rozhlasovém prohlášení řekl Klaus, že Rakousko chce důsledně pokračovat v politice neutrality a nezávislosti a zabezpečit si důvěru signatářských mocností rakouské státní smlouvy.

INDIE

Dillí (zpravodaj čtk) — I když v indickém hlavním městě není nikdo ochoten věřit prohlášení agentury TASS, že vojska Sovětské armády a ostatních armád Varšavské smlouvy přišla do Československa na žádost československých vůdců, pozorovatelé v Dillí oceňují příkazy československých vůdců armádě, aby nekladla odpor a lidu, aby zachoval klid. Pozorovatelé v Dillí se táží, proč prohlášení TASS tyto vůdce nejmenovalo. Indická vláda sleduje situaci, dosud však nevydala žádné prohlášení. Opoziční poslanci v parlamentě dnes vyzvali, aby na pořadu jednání byla jen situace v Československu. Očekává se, že odpoledne promluví k událostem v ČSSR ministerská předsedkyně Gándhiová.

TUNISKO

Tunis (zpravodaj čtk) — Okupace Československa vyvolala velké znepokojení v politických a diplomatických kruzích v Tunisku. Oficiální komuniké tuniského ministerstva zahraničních věcí vyjadřuje znepokojení tuniské vlády nad situací v této spřátelené zemi. Prezident Burgiba svolal na zítra všechny své hlavní spolupracovníky, aby s nimi prodiskutoval situaci v Československu. Ve veřejnosti je znát citelné pohnutí a překvapení.

MEZINÁRODNÍ DĚLNICKÉ HNUTÍ ODMÍTÁ OZBROJENÝ ZÁSAH

Řím (čtk) — Politické byro IKS označilo dnes v Římě intervenci pěti států Varšavské dohody do ČSSR za „neospravedlnitelnou" a vyjádřil plnou podporu pražské vládě.

Řím (zpravodaj čtk) — Italský rozhlas vysílá od středečního rána neustále zprávy o příchodu jednotek Sovětského svazu a dalších socialistických zemí do Československa. Vysílal v plném znění též prohlášení ÚV KSČ. To uveřejnily též listy Unitá a Avanti a italská tisková agentura ANSA. Avanti mělo dopoledne zvláštní vydání, věnované Československu. List Unitá má na první straně pětisloupcový titulek „Sovětské jednotky vstupují do Československa". Unitá doprovází plné znění prohlášení ÚV KSČ tímto vlastním komentářem: „Dramatické zprávy, které došly z Prahy v časných ranních hodinách, vyvolávají pohnutí a vážné starosti v italském a mezinárodním dělnickém hnutí". V listu Sjednocené socialistické strany (PSU), který rovněž uveřejnil plné znění prohlášení ÚV KSČ, píše o událostech v Československu šéfredaktor Avanti Arfe pod nadpisem „Úder proti socialismu". Před budovou československého velvyslanectví v Římě a před budovami zastupitelských úřadů dalších socialistických zemí byly umístěny zesílené policejní hlídky.

Paříž (zpravodaj čtk) — Francouzská komunistická strana nesouhlasí s vojenským zásahem pěti zemí Varšavské smlouvy do československých záležitostí. V komuniké, které bylo vydáno v Paříži po zasedání politického byra, označuje ozbrojený zásah za velmi vážnou událost a tlumočí nesouhlas a překvapení nad tímto krokem, k němuž dochází nedlouho po slibných výsledcích rozhovorů v Čierné nad Tisou a v Bratislavě. FKS zdůrazňuje, že problémy mezi komunistickými stranami musí být řešeny bratrskou diskusí při bilaterálních a multilaterálních jednáních a při respektování suverenity každé země, svobodného rozhodnutí každé strany a v duchu proletářského internacionalismu. Francouzská komunistická strana dala najevo, že odmítá jakýkoliv zahraniční a vojenský zásah do československých záležitostí a do rozhodování politického byra a ÚV KSČ, konstatuje komuniké dále. FKS informovala o tomto stanovisku jak KSS, tak KSČ.

PRÁCE

DENÍK REVOLUČNÍHO ODBOROVÉHO HNUTÍ

Praha ▪ Čtvrtek 22. srpna 1968

Číslo 232 ▪ Ročník XXIV

PRACE - 22. SRPNA 1968 - č. 232

Čtyřstránkové vydání normálního formátu.

Na první straně

kromě textu otištěny dvě fotografie s tímto podtextem

STALO SE VČERA

BYLI JSME OBSAZENI

A tyto články:

Mimořádná schůze vlády ČSSR

PRAHA — Vláda v nepřítomnosti předsedy vlády a místopředsedů vlády, kteří zatím nejsou dosažitelní, se včera sešla v odpoledních hodinách k mimořádné schůzi a za předsednictví s. Machačové přijala toto usnesení:

1. Vláda schvaluje stanovisko skupiny ministrů vydané včera v odpoledních hodinách.

2. Vládě je znemožněn řádný výkon funkce. Během celého dne nebyl dovolen jednotlivým členům vlády vstup do budovy předsednictva vlády a jakýkoli pracovní styk s předsedou vlády s. O. Černíkem a jeho místopředsedy.

3. Stejně tak je zabráněno kontaktu vlády s předsedou Národního shromáždění s. Smrkovským.

4. Vláda se usnáší požádat presidenta ČSSR o neodkladné přijetí s tím, aby byly projednány otázky vnitropolitické, zahraničně politické a mezinárodní důsledky vojenského obsazení ČSSR, jakož i otázky související se zabezpečením řádného výkonu funkce ústavních a politických orgánů.

5. Vzít se souhlasem na vědomí, že ministerstvo zahraničních věcí prostřednictvím velvyslanců v Moskvě, Varšavě, Budapešti, Berlíně a Sofii předalo diplomatickou nótu s požadavkem stažení těchto vojsk zemí Varšavské smlouvy z území Československa. Současně vláda doporučuje presidentu republiky, aby pozval velvyslance jmenovaných zemí a žádal splnění uvedeného požadavku.

6. Usnáší se obrátit se na velvyslance zemí Varšavské smlouvy, aby jejich vlády vydaly pokyny vedení okupačních jednotek k umožnění vykonávání funkcí ústavních a politických orgánů, zejména členů předsednictva strany.

7. Vzhledem k tomu, že vláda si je vědoma v prvé řadě politických důsledků okupace a současně své odpovědnosti za řádný chod národního hospodářství, obrací se ke všem pracujícím dělníkům, rolníkům a inteligenci, aby důsledně střežili linii obsaženou v prohlášení předsednictva ÚV KSČ z dnešního zasedání a současně obrátili svoji pozornost k otázkám zabezpečení chodu průmyslové výroby, zemědělství, dopravy a zásobování a zabránili tak rozvratu národního hospodářství.

8. Zvláště se vláda obrací k mládeži — naději našich národů — aby zejména ona důstojným a sebevědomým klidem čelila vzniklé situaci a nedala v žádném případě záminky k zbytečným obětem.

9. Obracíme se ke všem lidu, aby zajištěním řádného chodu výroby a zachováním klidu a rozvahy čelili argumentům o nutnosti vojenských vnějších zásahů.

Vláda oceňuje podporu všech mezinárodních pokrokových sil v celém světě, jíž se naší socialistické republice v dnešní těžké situaci dostává.

Dnes začíná XIV. sjezd strany

PRAHA — [illegible] informátoři, sjela se přes noc do Prahy většina delegátů mimořádného XIV. sjezdu KSČ z českých zemí. Někteří delegáti ze Slovenska čekají s odjezdem ještě na vyjádření ÚV KSS. XIV. sjezd začne vzhledem k mimořádné situaci [illegible] v Praze. Delegáti, kteří dorazí do Prahy [illegible] dnešního dne, se hlásí na obvodních výborech strany nebo na závodních výborech KSČ velkých závodů.

37

Od odchodu vojsk neustoupíme

PRAHA — Počte bezprostředních informací se v noci ze středy 21. srpna na čtvrtek 22. srpna 1968 sešlo v hotelu Praha asi 50 členů ústředního výboru Komunistické strany Československa, aby zaujali stanovisko k situaci vzniklé okupací naší republiky cizími vojsky. Krátce poté byl hotel obklíčen těmito vojsky. Sovětští důstojníci přišli do místnosti a některým představitelů ÚV KSČ — byli mezi nimi mj. Vasil Bilak, František Barbírek, Drahomír Kolder a Alois Indra — a po celý čas neopustili zasedací síň. Z podnětu některých představitelů ÚV KSČ byla vydána rezoluce, jejíž snaha je kodifikovat dosavadní stav. V rezoluci není jediná zmínka o odchodu okupačních vojsk a o propuštění představitelů strany a státu z internace.

Komunistickým a dělnickým stranám

[redacted] a všeho lidu okupována vojsky pěti států Varšavské smlouvy.

Tak se poprvé v dějinách mezinárodního dělnického hnutí odehrál akt agrese proti státu, vedenému komunistickou stranou, provedený spojeneckými armádami socialistických zemí.

Vzhledem k tomu, že budova ÚV KSČ, kde zasedá předsednictvo ÚV KSČ, je obsazena okupačními vojáky, obrací se nejvyšší stranický orgán hlavního města ČSSR, městský výbor KSČ v Praze, ke všem komunistickým a dělnickým stranám:

Soudruzi,

protestujte proti tomuto bezpříkladnému porušení socialistického internacionalismu!

Žádejte ústřední výbory komunistických stran SSSR, Polska, NDR, Maďarska a Bulharska, aby přes dočasnou přítomnost okupačních jednotek nebyla paralyzována činnost ÚV KSČ v čele s Alexandrem Dubčekem a činnost legální Černíkovy vlády, žádejte okamžité stažení okupačních vojsk.

Vyzýváme vás, abyste uvážili účelnost okamžitého svolání mezinárodní porady komunistických a dělnických stran, která by zaujala patřičné stanovisko k aktu bezpráví vůči ČSSR a její KSČ.

Ať žije proletářský internacionalismus!

MĚSTSKÝ VÝBOR KSČ PRAHA

V tuto chvíli končí svobodná zpravodajská činnost ČTK. Bude-li následovat další zpravodajství, nebudou to již zprávy od redaktorů a ostatních pracovníků ČTK.

(Tuto zprávu vysílal dálnopisný okruh ČTK 25 minut před půlnocí ze středy na čtvrtek.)

PRÁCE Byli jsme a budem

Píšeme Vám, drazí spolunobčané, ve chvíli, kdy Vám nemůžeme poskytnout nic než slovo odhodlání. Naše vlast, jež se vydala na cestu demokratického socialismu, prožívá zkoušku nejtěžší. Aniž by k tomu měla souhlas vlády nebo Národního shromáždění, v koupila vojska našich smluvních partnerů na naše území. V této chvíli by nebylo statečností hazardovat s životy lidí. Naše statečnost se nyní musí projevit pevností, morální převahou, tím, že zůstaneme věrni svým ideálům, sami sobě a jeden druhému. Celý pokrokový svět musí poznat, že uznáváme pouze své legálně zvolené představitele, svého prezidenta republiky Ludvíka Svobodu, svého předsedu vlády Oldřicha Černíka a jeho vládu Národní fronty, své Národní shromáždění v čele s Josefem Smrkovským a Dubčekovo vedení KSČ. Každý samozvanec musí poznat, že nemůže mluvit naším jménem.

Pokud nás rozhlas mohl informovat, je v tom republika od Šumavy k Tatrám jednotná. Udržujte v chodu centra důležitá k životu, abychom panikou a chaosem neohrozili zásobování, zdravotnictví, organizační spoje mezi našimi zákonnými orgány atp. I když obsazeni, chovejme se jako svrchovaný lid, vědomý si svých práv a své důstojnosti. Velká křivda, která se nám stala, nesmí vést k občanské demoralizaci a zoufalství. Věříme, že i tato těžká zkouška pomine, zůstaneme-li svorni, nezlomeni ve svém charakteru, ve svém odhodlání jít svou socialistickou cestou.

Ať žije svobodná, Československá socialistická republika!

PROHLÁŠENÍ VLÁDY ČSSR

Všemu lidu Československa!

PRAHA — Československo bylo proti vůli své vlády, Národního shromáždění, vedení KSČ a svého lidu, okupováno vojsky pěti států Varšavské smlouvy.

Tak se poprvé v dějinách mezinárodního komunistického hnutí odehrál akt agrese proti státu řízenému komunistickou stranou, provedený spojeneckými armádami socialistických zemí.

Krizový stav trval od časných ranních hodin. Ústavní orgány republiky jsou hluboce rozrušeny, jednotliví členové vlády, Národního shromáždění i vedení KSČ, Národní fronty a jiných organizací, nemají možnost vzájemného styku, ani styku s obyvatelstvem této země, které jim v posledních měsících spontánně projevilo svoji důvěru.

Rada členů vlády a vedení strany, čelní funkcionáři Národního shromáždění a jiní jsou internováni, posledním spojovacím článkem zůstává polotlegální Československý rozhlas, udržovaný jen s krajním vypětím jeho pracovníků a postupně umlčovaný.

I za těchto okolností chce čs. vláda a ústavní orgány, stejně jako vedení strany vykonávat svou ústavní funkci a zabezpečovat normální život naší země.

Obracíme se na vás, Češi, Slováci, občané národnostních menšin, všichni obyvatelé Československé republiky s touto výzvou:

1. Žádáme okamžitý odchod vojsk pěti států Varšavské smlouvy, její dodržování a plné respektování státní suverenity Československa.

2. Žádáme naléhavě vlády SSSR, NDR, PLR, MLR, BLR, aby vydaly příkaz k zastavení ozbrojených akcí, při kterých je prolévána krev a ničeny materiální hodnoty naší země.

3. Žádáme, aby byly okamžitě vytvořeny normální podmínky pro činnost československých ústavních a politických orgánů, rušena internace jednotlivých členů těchto orgánů a k tomu, aby mohly obnovit svoji činnost.

4. Žádáme okamžité svolání celého Národního shromáždění, před které by předstoupila celá čs. vláda se

(Pokračování na 2. straně)

Včerejší den nejvyššího státního orgánu

NÁRODNÍ SHROMÁŽDĚNÍ JEDNÁ

PRAHA — Ve večerních hodinách vyslechli poslanci Národního shromáždění na další mimořádné schůzi už v zatarasené budově NS informace členů dvou delegací poslanců NS.

První, vedená Zdeňkem Fierlingerem, navštívila sovětské velvyslanectví a žádala v duchu včerejšího ranního usnesení předsednictva NS, adresovaného předsedům vlád a parlamentů pěti okupačních států, aby byly okamžitě staženy cizí jednotky z našeho území. Dále požadovala, aby Národní shromáždění mělo možnost legálně pracovat za účasti svého předsedy Josefa Smrkovského, aby mohlo být v kontaktu s vládou a prvním tajemníkem ÚV KSČ. Při tomto jednání ubezpečil rada sovětského velvyslanectví N. S. Prasolov delegaci, že bude přesně tlumočit tyto požadavky na příslušných místech. Kromě toho sdělil, že telefonicky oznámí Národnímu shromáždění kdy a jmenovitě se kterým z vojenských představitelů bude moci NS jednat. Tento slib nebyl splněn.

Druhá delegace v čele s místopředsedkyní NS Marií Mikovou šla jednat do budovy ÚV KSČ, kam nebyla vpuštěna a jednak na sovětské velvyslanectví, kde rovněž nebyla přijata. Delegace se však a pracovníky velvyslanectví dohodla, že bude přijata dnes, ve čtvrtek v 10 hod. dopoledne. Trvá však na tom, aby mohla jednat s velvyslancem Sovětského svazu Červoněnkem, eventuálně přímo s velitelem okupačních jednotek.

Poslanci Národního shromáždění na své včerejší večerní schůzi této delegaci uložili znovu důsledně požadovat splnění všech šesti bodů svého prohlášení, přijatého na včerejším odpoledním zasedání NS.

Jde zejména o následující požadavky:

— kategoricky žádáme vládu a Nejvyšší sovět SSSR, aby byly okamžitě staženy okupační jednotky, které porušily suverenitu našeho státu;

— žádáme, aby byly okamžitě vy-

(Pokračování na 2. straně)

Na straně druhé

dvě fotografie z okupované Prahy s tímto podtextem:

NA VÁCLAVSKEM NÁMĚSTÍ

BYLI JSME OKUPOVÁNI

A tyto články:

Prohlášení vlády ČSSR

(Dokončení z 1. strany)

svým stanoviskem k řešení existující situace.

Všem občanům země!

Vyzýváme vás, abyste těmto požadavkům vlády byli nápomocni především tím:

1. Že projevíte, jako kmenokrát v uplynulé době potřebnou státnickou rozvahu a že ujednotíte své síly kolem řádně zvolené čs. vlády, která existuje a jíž jste dali v dubnu důvěru.

2. Že nepřipustíte, aby jakýmkoli jiným způsobem byla v čele naší republiky instalována vláda jiná, než zvolená za svobodných demokratických podmínek, při zachování všech zásad naší ústavy.

3. Že aktivizujete osazenstva našich závodů, JZD a ostatních pracovišť, aby se obracela s prohlášením na podporu stanoviska čs. vlády na velitelství okupačních jednotek a na vlády pěti zemí Varšavské smlouvy.

4. Vytvářejte podmínky pro zachování pořádku, vyťučte veškeré živelné akce zaměřené proti příslušníkům okupačních vojsk, zajistěte vlastními prostředky nezbytné zásobování obyvatelstva potravinami, vodou, plynem, energií apod. V každé oblasti se postarejte o ochranu závodů a důležitých zařízení a zabraňte vzniku dalších hospodářských škod.

Drazí spoluobčané!

Prožíváme těžké chvíle. Šťastný život této země může zaručit jen lid, který v ní žije a pracuje.

Věříme, že dáte v této chvíli své vlády pracu podporu a své síly plně do služeb naší socialistické republiky.

Dodaná o občanky!

Ještě je v naší moci s vaší pomocí dokončit velké dílo obrody, které jsme nastoupili v lednu. Vláda věří, že s vaší pomocí toto dokážeme bez zbytečných obětí a krveprolití.

Vláda ČSSR

40

NS JEDNÁ

(Dokončení z 1. strany)

tvořeny podmínky pro legální činnost

[illegible] vících ústavních činitelů, kterým je znemožňována činnost a výkon funkcí;

— žádáme, aby byl okamžitě jmenován oficiální představitel okupačních zemí, který by byl stále k dispozici k jednání Národního shromáždění;

— Národní shromáždění si vyhrazuje právo projednat mimořádná opatření.

Krátce po 20. hodině vstoupila okupační vojska do budovy Národního shromáždění v Praze. Poslanci NS pokračovali v jednání.

Prohlášení předsednictva ÚV NF

PRAHA — Předsednictvo ÚV Národní fronty sešlo se v těchto vážných chvílích k mimořádné schůzi a přijalo toto prohlášení:

Obsazení [illegible] území ČSSR ozbrojenými silami Sovětského svazu, Polska, Maďarska, Bulharska a NDR znamená hrubé porušení ustanovení Varšavské smlouvy. Protestujeme proti tomuto činu, který odporuje základním normám mezinárodního práva, jakož i přátelským a soudružským vztahům mezi socialistickými zeměmi. Předsednictvo ÚV NF vyslovuje přesvědčení, že v těchto vážných okamžicích projeví náš lid rozvahu a moudrost a v důstojném klidu bude dále plnit své úkoly ve prospěch naší socialistické vlasti a zůstane věrný svým řádně zvoleným ústavním a politickým činitelům. Obracíme se k Národním a Vlastenecké frontám a všem politickým a společenským organizacím Sovětského svazu, Polska, Maďarska, Bulharska a NDR s naléhavou výzvou, aby působily na své vlády a odpovědné činitele, aby vydaly příkaz ke stažení svých vojsk z území ČSSR v zájmu přátelství a míru, v zájmu myšlenky socialismu na celém světě. Předsednictvo ÚV NF konstatuje, že v tomto stanovisku je plně podporováno představiteli čs. politických stran a společenských organizací, které přijaly svá samostatná prohlášení.

Okupovaná železnice

PRAHA — Jak včera po 13.00 hodině informoval zpravodaje ČTK náčelník Severozápadní dráhy inž. Ladislav Kašpar, jsou okupována a vyřazena z provozu pražská nádraží Hlavní a Střed. je znemožněn pohyb vlaků přes smíchovský železniční most v Praze. Vlaky dojíždějí do okrajových pražských nádraží. Osobní přeprava je zablokována rovněž v Brně a Plzni. Nákladová doprava pracuje celkem normálně a soustřeďuje se na zásobování obyvatelstva. Na hraniční přejezdy nedojely dnes ráno pravidelné vlaky z Berlína, Varšavy a Budapešti. Byla poškozena četná zabezpečovací zařízení na silničních přejezdech.

okupovaných nádražích cizí vojáci znemožňují železničním zaměstnancům pohyb a ruší i jejich telefonní spojení. Veřejnost se vyzývá, aby omezila cesty po železnici.

Provolání sekretariátu ÚRO

PRAHA — Sekretariát Ústřední rady odborů vydal provolání k odborovým ústředním Sovětského svazu, NDR, Polska, Bulharska a Maďarska, ve kterém se říká mj.:

Obracíme se na vás v jednu z nejtěžších chvil našeho národa, v době, kdy v ulicích našich měst projíždějí plně ozbrojené tanky se sovětskými, polskými, německými, bulharskými a maďarskými vojáky, kdy nad našimi hlavami kroužÍ těžké bombardovací letouny a naši lidé ztrnuli a nechápající si kladou otázku: Proč a proti komu — přijíždějí vaši vojáci se samopaly a minomety do naší země, proti komu chtějí bojovat, koho chtějí chránit a před kým? Vždyť náš lid a naše vláda nechtějí nic jiného, než lepší život pro všechny, v míru a pokoji, socialismus naplněný skutečnou lidskou a hlubokou spravedlností.

Chceme k tomuto socialismu dospět cestou, která nejlépe odpovídá našim podmínkám, našim možnostem, aniž bychom přitom v nejmenším narušili přátelské svazky, které nás pojí s národy vašich zemí. Ohrožujeme tím snad osud socialismu u nás a socialistický tábor? Nemáme snad právo jako svrchovaný stát vložit svůj osud do rukou tak odpovědných lidí jako je Dubček, Svoboda, Černík, Smrkovský a desítky dalších? Čím jsme porušili přátelské dohody a smlouvy, které jsme ještě před nedávnem společně stvrdili svým podpisem? Tyto a podobné otázky si kladou dnes miliony lidí u nás a nenacházejí na ně odpověď.

V dalším sekretariát ÚRO vyzývá odborové ústředny, aby žádaly vlády svých zemí, aby odvolaly svá vojska z našeho území.

Geologický kongres pokračuje

PRAHA — Události včerejšího dne přerušily zasedání největšího vědeckého setkání v dějinách Československa — XXIII. mezinárodního geologického kongresu. Více než polovina delegátů zůstala v budově Českého vysokého učení technického v Praze-Dejvicích, kde měla probíhat zasedání odborných sekcí. V blízkosti hlídkovalo osm tanků; je to ostatně místo citlivé, neboť je v blízkosti ministerstva národní obrany. Čs. pořadatelé kongresu přeložili do angličtiny provolání předsednictva ÚV KSČ, které se včera objevilo v mimořádných vydáních pražských deníků. — Na zvláštní schůzi byra XXIII. mezinárodního geologického kongresu včera kolem 14. hodiny v Praze vyslovili zahraniční delegáti podporu čs. organizátorům. Zároveň na schůzi bylo rozhodnuto, že kongres bude pokračovat.

XIV. sjezd KSČ ihned!

PRAHA — Městský výbor KSČ Praha vyzývá delegáty XIV. sjezdu KSČ, aby se sešli do svých krajských výborů a rozhodli, že pro okamžité konání XIV. sjezdu se po dohodě přijedí do Prahy.

Nezradíme sami sebe

JEN ZA NAŠI VĚCI

Svaz českých novinářů a Svaz čs. filmových a televizních umělců vyzývají všechny redaktory, pracovníky televize a rozhlasu, technické a administrativní pracovníky, zaměstnance PNS, tiskaře, atd., aby v rámci svých možností umožnili našemu lidu maximálně pravdivou informovanost o současné situaci a aby plně podporovali legální Svobodovo, Dubčekovo a Černíkovo vedení státu a strany. V případě, že jim tato svobodná práce bude jakýmkoli způsobem znemožněna, například cenzurními zásahy, příkazem uveřejňovat materiály, které jsou v rozporu se suverenitou této země, v rozporu se zájmy jejího progresivního vedení i v rozporu se svědomím tohoto lidu, vyzýváme je, aby se žádným způsobem na této činnosti nepodíleli, protože tak by se stali spoluviníky nepřátelské akce proti svrchovanosti tohoto lidu.

HLAS DO ZÁVODŮ

okupační armády a upozorňuje, že tyto nezákonnosti mají a budou mít nedozírné materiální, politické a citové důsledky. Krajský výbor plně souhlasí s okamžitým svoláním mimořádného sjezdu strany a požaduje, aby se sjezdu zúčastnil soudruh Dubček a celé vedení strany.

VÝZVA K OBČANŮM

Český ústřední výbor Svazu čs.-sovětského přátelství vyzývá všechny členy a funkcionáře SČSP v pobočkách a okresech, všechny ruštináře a občany ovládající ruštinu nebo ostatní jazyky spojeneckých vojsk, aby jejich příslušníkům při všech příležitostech objasňovali, že jejich vstup na naše území je v nepřostém rozporu se spojeneckými dohodami a smlouvami, mezinárodním právem a vůlí našeho lidu.

výborů odborových svazů přijal prohlášení, v němž vyjádřil v této vážné chvíli plnou podporu předsednictvu ÚV KSČ, vedenému A. Dubčekem, presidentu republiky L. Svobodovi a Černíkově vládě. Plně se staví za prohlášení předsednictva ÚV KSČ a předsednictva ÚV KSS. Sekretariát SOR volá všechny odborové funkcionáře, odborové orgány a všechny pracující, aby zachovali pevnou jednotu, klid a důstojnost, aby zaručili normální chod závodů, zásobování, dopravy a služeb, vystříhali se provokací a zabránili tak chaosu.

SJEZD OKAMŽITĚ!

Mimořádné plénum východočeského KV KSČ nejostřeji odsoudilo obsazení naší republiky vojsky Varšavské smlouvy a považuje je za hrubé porušení státní suverenity a proletářského internacionalismu. Protestuje proti násilnostem, kterých použily

NESLÝCHANÉ PORUŠENÍ NEZÁVISLOSTI ČSSR

Ostrá nóta MZV

PRAHA — Ministerstvo zahraničních věcí předalo vládám Sovětského svazu, Polské lidové republiky, Německé demokratické republiky, Maďarské lidové republiky a Bulharské lidové republiky ve spojitosti s okupací ČSSR násle-

[illegible] ských a posádkách sil SSSR, PLR, NDR, MLR a BLR na území Československa. Vojska pronikla na území Československa současně z mnoha míst, obsadila důležitá místa a v krátké době okupovala celé území Československa. Aby bylo zabráněno neodčinitelným katastrofálním důsledkům pro vztahy Československa k Sovětskému svazu a ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti, ústavní představitelé ČSSR a předsednictvo ÚV KSČ vyzvaly občany republiky, aby zachovali klid a neklidili postupujícím vojákům odpor. Armáda, bezpečnost a lidové milice se stejného důvodu nedostaly rozkaz k obraně země. Tento postoj vlády Československa tváří v tvář násilné okupaci země ocení historie jako přínos naší země pro záchranu mezinárodního míru. Vláda ČSSR prohlašuje, že nikdy ani ona, ani kterýkoliv jiný státní orgán této země nedal souhlas k invazi a k okupaci Československa. Násilná okupace Československa je v rozporu s Chartou OSN, Varšavskou smlouvou a se základními zásadami socialistického práva. Kolektivní akce proti státu jiné [illegible] útok na nezávislost ČSSR a socialistického společenského zřízení, hrubě porušena její územní nedotknutelnost. Vláda ČSSR se nejrozhodněji protestuje proti tomuto aktu. Žádá vládu SSSR jménem vůle čs. lidu, jménem mezinárodního míru a spolupráce, aby okamžitě byla zahájena jednání o [illegible] okupace Československa a [illegible] ohrožení nadále, že vláda a lid Sovětského svazu pochopí vážnost situace vytvořené ozbrojenou akcí, jíž není možné nikterak vysvětlit, tím méně ospravedlnit a umožní zákonným představitelům Československého lidu, jakož mají plnou podporu, aby mohli pokračovat ve své normální činnosti. Vláda ČSSR si vyhrazuje právo podniknout všechna nezbytná opatření, jestliže její žádosti o okamžité zahájení okupace Československa nebude vyhověno, identický text byl zaslán vládám ostatních čtyř států.

Z těch rezolucí

Prostorově ani časově není možné publikovat všechny došlé rezoluce v doslovném znění. Aspoň tedy stručně o některých.

Pracovníci generální prokuratury stojí za řádně zvolenými ústavními orgány našeho státu a budou i nadále postupovat podle platných zákonů ČSSR. ● Konečným cílem vedení a všech pracovníků Státního statistického úřadu je samostatná ČSSR. ● Čs. společnost pro mezinárodní styky odsuzuje obsazení ČSSR vojsky Varšavského paktu jako nezákonný akt, hrubě porušující zásady Charty Spojených národů.

Strana třetí

další dvě fotografie s textem "BYLI JSME OBSAZENI" a "BEZE SLOV"

Dále články:

Okupační glosy

POČEMU?

Tanky a tanky. Lidé jsou v nich zavření jako v zelených želvách. Protože, kdyby snad vyšli, museli by zrudnout studem. Co komu udělal tento lid? Proti tankům vyjíždí ohromný dělnický náklaďák, jeho ozbrojení republiky a chlapci na něm drží velké plakáty, které provolávají: POČEMU? PROČ?

POČEMU? křičí bezbranní proti ozbrojeným.

Proč je rozstřílená práčata Musea?

Proč ti děsivě, zbytečně ubití a ranění?

Čím se provinili?

Proč se zacházejí s naší vlastní jako s vlastní poražená nepřátelská země?

Proč taková strašná, strašná věc?

Její důsledky zatím nedohlédnem. A tím větší odpovědnost.

Co se stane s ideou míroveho soužití?

Jaký políček do tváře dostala slova bratrství, přátelství, internacionalismus.

CO NEVÍME A CO VÍME

Když píšu tyhle řádky, nevím, zda je dopíšu. Venku je hrozný kravál, občas se ozve dávka. A pak nevím, kdy nám bude dovoleno promluvit. Neboť o tom už si nerozhodujeme sami. Pražáci chodí mezi ohrožujícími tanky s drzou sebedůvěrou, jako mezi kropicími vozy, jako by přesně všechno chtěli říci — my jsme tu doma, vy jen hosté, a to nezvaní!

Nevím, co bude zítra. Ani zítřek.

Nevím, zda jedou vlaky. Prý ne.

Nevím, jak se dostanu domů.

Hodně tobě nevím, hodně tahu věcí nevíme.

Jedno ale vím zas bezpečně: s tím, co se stalo, se nelze smířit, to nelze uznat, a to také tento lid nikdy neuzná.

Proboha, pochopte to, zůstáli-li vám aspoň trošinka na naší čsté. Což si myslíte, že bavlněnkové vaty tanků zničí jen křehký povrch vozovky?

Je nám hořko, hořko, ale aspoň naše svědomí je čisté, aspoň to.

TVŮRCI SVAZY:

Děkujeme občanům

I pohyb v ulicích. Auta, tovární sirény zněly na protest proti okupaci naší země. Vyzýváme občany, aby tuto akci opakovali po celé republice, ve městech i na vesnicích každý den, po celou dobu, kdy budou cizí vojska na půdě suverénní Československé republiky. Manifestujte tímto způsobem důstojně své rozhodnutí, nepokořit se diktátu ať přichází z kterékoliv strany.

Výzva ministerstva vnitra

PRAHA — Odborový svaz pracovníků ministerstva vnitra vyzývá všechny pracovníky Bezpečnosti k podpoře Dubčekova vedení, presidenta republiky Ludvíka Svobody, výzvy Národního shromáždění a vlády republiky

Proti zatčení Č. Císaře

PRAHA — Členové České národní rady přijali na včerejší odpolední schůzi v Praze dvě prohlášení. Text prvního znění:

„Bratrům Slovákům! My, členové České národní rady z Čech, Moravy a Slezska, kteří jsme se mohli sejít v této osudové chvíli, vás ujišťujeme, že jsme pevně přesvědčeni o zdaru díla, jež jsme započali. Ruku v ruce a ve vzájemné důvěře s vámi dovršíme federativní úpravu soužití našich národů v Československé federativní socialistické republice, jakmile budeme moci svobodně vyjádřit vůli našich národů. Neustupujeme ani za současné situace od rozhodnutí dovršit toto dílo k 28. říjnu."

Druhé prohlášení je následující:

„Členové České národní rady z Čech, Moravy a Slezska, kteří se mohli sejít v Praze, podávají jménem celé České národní rady rozhodný protest proti zatčení dr. Čestmíra Císaře. Prohlašují, že všechny osoby, které spáchaly únos předsedy České národní rady, jsou za tento zločin plně odpovědny. Vyzýváme je, aby s tímto vědomím okamžitě soudruha Císaře propustily na svobodu."

H. Böll připojuje podpis

PRAHA — Západoněmecký pokrokový spisovatel Heinrich Böll, jehož přednáška ohlášená na včera večer do pražské Městské lidové knihovny se nekonala, poskytl rozhovor zpravodaji ČTK. Dal si přeložit „výzvu spisovatelům, umělcům, intelektuálům celého světa", otištěnou ve včerejším zvláštním vydání Literárních listů, a prohlásil, že pod ni připojuje svůj podpis. Ve výzvě je obsažen apel, aby všichni intelektuálové světa zvedli svůj hlas proti okupaci ČSSR.

Krev a slzy

Podařilo se nám promluvit několik vět s jedním sovětským vojínem. Jmenoval se Kolja X.

Jak se cítíte se samopalem v ruce u nás?

„Jak se cítím? Byl to rozkaz."

Jste u nás poprvé. Nebylo by lepší přijet jako turista?

„Ano, ale já jsem tu na rozkaz."

Dokázal byste střílet do lidí tady kolem?

„My střílet nezačneme."

To bylo včera brzy dopoledne. Krátce nato se ozvala střelba. A projektily nemířily jen do vzduchu. Našly svůj cíl i v tělech našich spoluobčanů. Tekla lidská krev prolitá lidmi, kterým jsme si zvykli říkat bratři. Na Čechově mostě došlo k dalšímu rozhovoru mezi našimi občany a vojáky na tancích. Osádka jednoho tanku se do jednoho rozplakala. Jen aby i tito vojáci nebyli ochotni svoru zaměnit slzy za projektily.

K situaci v zásobování

PRAHA — Vzhledem k situaci v zásobování obyvatelstva potravinářskými výrobky činí vedoucí pracovníci potravinářského průmyslu a potravinářského obchodu všechna nezbytná opatření ke zvládnutí dobrého průběhu zásobování. Zásoby základních potravin i surovin pro jejich výrobu má naše výroba v dostatečném rozsahu, potíže však dělá přísun. Obracíme se k našemu obyvatelstvu, především v hlavním městě republiky v Praze, aby nakupovalo s rozvahou a umožnilo tak pracovníkům výroby a obchodu zvládnout nenadálou situaci. Vyzýváme pracovníky potravinářské výroby a potravinářského obchodu, aby pochopili vážnou situaci a zabezpečili všemi dosažitelnými prostředky uspokojení potřeb obyvatelstva — praví se v prohlášení generálních ředitelů oborových ředitelství potravinářského průmyslu a obchodu.

45

OBAVY O OSUD DUBČEKA, SMRKOVSKÉHO, ŠPAČKA A KRIEGLA

Naši představitelé nezvěstní

PRAHA — Včera v 17 hod. se vrátila do budovy Národního shromáždění v Praze část delegace NS, kterou poslanci NS vyslali, aby navázali styk s předsedou NS, předsedou vlády a prvním tajemníkem ÚV KSČ. Delegace se marně několikrát pokoušela vstoupit do budovy ÚV KSČ, kde se tito soudruzi údajně nacházejí. Okupační vojska jim v tom zabránila. Druhá část delegace se odebrala na sovětské velvyslanectví v Praze, kde se snažila zjistit osud první parlamentní delegace, která byla odvezena obrněným transportérem okupačních armád z budovy ÚV KSČ v Praze čtyři představitelé ČSSR a KSČ neznámo kam. Jsou to: první tajemník ÚV KSČ Alexander Dubček, člen předsednictva ÚV KSČ a předseda NS Josef Smrkovský, člen předsednictva ÚV KSČ a předseda ÚV NF dr. František Kriegel a člen předsednictva ÚV KSČ dr. Josef Špaček.

Podle důvěryhodného očitého svědka, jehož informaci zatím nebylo možno ověřit, byli včera ve 14.00 hod.

VB v Praze plní úkoly

PRAHA — Jak včera po 19. hod. sdělil zpravodaji ČTK náčelník Městské správy Veřejné bezpečnosti ppik. Vl. Ticháček, příslušníci VB v Praze nadále a bez cizího vměšování plní své úkoly. Ppik. Ticháček požádal o zveřejnění této výzvy: „Městská správa VB v Praze se obrací na občany hlavního města Prahy s výzvou, aby v těchto vážných chvílích zachovávali klid a rozvahu a v případě potřeby pomohli orgánům VB při zákrocích proti možným trestním činům. Věříme, že tato výzva nalezne pochopení a kladnou odezvu, že naši občané pomohou ochránit životy a zdraví spoluobčanů, jejich majetek i majetek státu.“

VČERA v naší republice

Tanky okupantů v ulicích měst ● Národní muzeum ostřelováno ● V Trutnově lidé zastavili kolonu vojsk

Po celý středeční den jsme dostávali do redakce zprávy o tom, jaká je situace ve městech, v různých krajích republiky i v Praze.

PRAHA VČERA

Již kolem sedmé hodiny bylo město bez veřejné dopravy, nejezdily autobusy, neboť vojska obsadila Benzinu. Okupantská vojska obsadila mosty a projížděla městem. Lidé provolávali „Ať žije Svoboda, ať žije Dubček". Na Václavském náměstí, u budovy Čs. rozhlasu a jinde se střílelo, na Vinohradské třídě, na Václavském náměstí hořely tanky. Budova Národního muzea na Václavském náměstí byla ostřelována, musela zasahovat požární služba. V 9 hod. ráno vstoupilo družstvo pěchoty Sovětské armády do budovy ministerstva národní obrany, televizní vysílací stanice na Petříně byla od rána obsazena sovětskými vojáky, takže vůbec nezačala vysílat. Pro oblast středních Čech pracoval vysílač na Cukráku, avšak krátce před polednem byl rovněž umlčen. Okupační vojáci obsadili dopoledne také redakci i tiskárnu Rudého práva. Před obchody se tvořily fronty, mnoho obchodů zůstalo zavřeno, také v mnohých pražských závodech se nepracovalo. Některá zařízení čs. spojů byla rovněž obsazena cizími vojsky a vyřazena z provozu. Občané na mnohých místech Prahy se snažili vysvětlovat sovětským vojákům, aby se vrátili do své země. Na dotazy, proč k nám přijeli a proč střílejí do lidí odpovídali, že se domnívají, že jde o nové manévry.

SITUACE V KRAJÍCH

Na Kladensku hornici včera nastoupili, jejich zástupci odjeli s protestními demonstracemi na sovětské velvyslanectví do Prahy. Ani na Liberecku se většinou v závodech nepracovalo. V Liberci byli již časně ráno tři občané zastřeleni, do odpoledne bylo, podle zprávy, kterou jsme dostali, na padesát raněných. Ve Východočeském kraji odešli lidé většinou během dopoledne ze svých pracovišť. Hradecký rozhlas vysílal rusky, německy a polsky výzvu k okupantským vojskům, aby se vrátila domů. Obyvatelům Trutnova se podařilo vlastními těly zastavit postup okupačních jednotek a uzavřít je na délce několika kilometrů na silnici, okupantům technickou a materiální pomoc.

V Českých Budějovicích byl v poledne ještě klid, a tak jihočeská Pravda mohla ještě nerušeně pracovat. Podle zprávy, kterou jsme dostali, v Karlových Varech a v Ústí n. L. občané podepisují archy se žádostí o odchod okupačních jednotek, představitelé města se obracejí na velitele okupačních jednotek s touž žádostí. Velitelé jim oznamují, že to předají svým nadřízeným. Podle zprávy zaměstnanců Tesly v Jáchymově hoří místy ve městech domy a několik sovětských tanků. Závod je obsazen okupačními jednotkami. V Plzni se na krajských a okresních [illegible] vyjednává se zástupci okupačních jednotek, kteří jsou překvapeni, že zde stranické a státní orgány a všechno obyvatelstvo stojí na straně legální vlády a ústředního výboru KSČ. Na základě jednání byla odvolána blokáda silnic kolem Plzně a uvolnila se osobní vlaková doprava, mechanizované jednotky se do rána odsunou na okraj města apod. Sovětský generál, který v roce 1945 osvobozoval Prahu, při tom prohlásil, že posláním jednotek není vměšovat se do našich záležitostí a uvítá, když některá vznikla nedorozumění nezpůsobí narušení vzájemného přátelství.

V Ústí nad Labem k večeru stále vysílala rozhlasová stanice, v Litoměřicích promluvila k sovětským vojákům v jejich mateřštině sovětská občanka žijící v Litoměřicích a vyzvala je k odchodu. Tutéž výzvu obsahuje prohlášení rady Severočeského KNV. V Litoměřicích i v Děčíně se zástupci okupačních jednotek při vyjednávání s politickými představiteli v obou městech setkali s jejich zásadním odporem proti okupaci.

V METROPOLI SLOVENSKA

Střed Bratislavy je obsazen sovětskými tanky, občané podepisují archy na podporu Dubčekova vedení, Černíkovy vlády a prezidenta republiky. Vyšla vydání Pravdy a Kultúrneho života, v nichž se občané nabádají ke klidu. Členové vysokoškolského klubu zřídili před svým sídlem improvizovanou rozhlasovou stanici s cílem nabádat lidi k zvýšlivosti. Městský národní výbor vyzval obyvatelstvo, aby se ve večerních hodinách zbytečně nezdržovalo v ulicích a nedávalo možnost k zásahu okupačních vojsk.

V Košicích na náměstí Osvoboditelů hořely dva vraky sovětských vozidel. Podle neověřených zpráv jsou i zde mrtví a ranění. Na Banskobystricku se malovalo po silnicích hesla, provolávající slávu Dubčekovi, prezidentu Svobodovi a KSČ.

SITUACE V OSTRAVĚ

V Ostravě je velitelem okupačních vojsk sovětský generál Jaškin. Při nedávném velitelskoštábním cvičení se mu dostalo právě na Ostravsku velmi dobrého přijetí. Většina manifestačních průvodů ostravských občanů proti okupaci Československa končila na náměstí Říjnové revoluce před novou radnicí, kde je sídlo městského i krajského národního výboru. Instituce jsou obsazeny okupačními vojsky a na náměstí byly tanky. Představitelé města dostali během dopoledne několikrát ultimátum, že neopustí-li občané města náměstí, použijí okupační jednotky všech způsobů, aby je samy vykli dily. Občané však přes všechny výzvy tohoto pokynu neuposlechli. Po 20. hodině večer se dohodli představitelé města s velením okupačních vojsk, že tanky a obrněné transportéry opustí na noc město. Několikrát došlo v ulicích Ostravy k výstražné střelbě. Podle předběžných zpráv tu nebyli mrtví ani ranění. Od 18 hod. zasedá v Ostravě mimořádné plénum krajského výboru KSČ a v současné době se opět ozývá v ostravských ulicích střelba.

STANOVISKO HUTNÍKŮ

Do budovy NS v Praze se včera po 17. hodině dostavili delegáti mimořádného XIV. sjezdu KSČ z Třineckých železáren, kteří odevzdali svému poslanci, předsedovi průmyslového výboru NS Antonínu Bichlerovi, stanovisko podnikového výboru KSČ Třineckých železáren VHSR, který nesouhlasí jiného východiska se situace, než okamžité svolání mimořádného sjezdu KSČ, odchod cizích jednotek a návrat k dubnovému a důslednému realizaci akčního programu KSČ, říká stanovisko pracujících Třineckých železáren.

OBSAZENÁ RADNICE

PRAHA — Pražská Nová radnice na náměstí dr. Václava Vacka je obklopena tanky, uvnitř budovy procházejí po chodbách příslušníci okupačních sovětských jednotek. V odpoledních středečních hodinách propustili z budovy pouze řadové pracovníky NVP. V radnici jsou primátor Ludvík Černý a náměstky Josefem Kiliánem, Františkem Budským a Bohumilem Havlíčkem, a některými dalšími členy rady NVP, vedoucími odborů a jinými funkcionáři aparátu národních výborů. Budovu nesmějí opustit ani redaktoři tiskového střediska NVP. Primátor chtěl mluvit se sovětským velitelem na Nové radnici, ten ho však odmítl.

Na třetí straně je kromě toho otištěna ještě báseň zveřejněná již ve zvláštním vydání LITERÁRNÍCH LISTU.

Na straně čtvrté

fotografie s podtextem "BYLI JSME OBSAZENI.VČERA V PRAŽSKÝCH ULICÍCH"

a tyto články:

Sympatie a podpora z Bukurešti

BUKUREŠŤ — Ve středu před polednem se shromáždilo mnoho tisíc bukurešťských občanů před budovou ÚV Rumunské komunistické strany, kde zasedal ÚV, státní rada a vláda.

Na velkém shromáždění před budovou ÚV Rumunské komunistické strany v Bukurešti promluvil k shromážděním po skončení schůze Nicolae Ceaušescu. Připomněl, že za návštěvy v Československu se rumunská delegace přesvědčila, že československý lid jednomyslně podporuje vedení strany a státu, jeho úsilí zajistit vítězství socialismu v Československu.

Oznámil pak, že ÚV RKS, státní rada a vláda předloží parlamentu deklaraci o tom, jak Rumunsko chápe své vztahy s ostatními socialistickými zeměmi a vztahy se všemi státy. Deklarace vyjádří přání bojovat za obnovení autority a důvěry v myšlenky marxismu-leninismu.

Dále oznámil, že Rumunsko ode dneška přistupuje k zakládání vlasteneckých ozbrojených gard z dělníků, rolníků a inteligence. Jestliže bylo řečeno, že v Československu je nebezpečí kontrarevoluce, pak se může zítra najít někdo, kdo řekne, že také zde, na tomto shromáždění, se projevují kontrarevoluční tendence, řekl Ceaušescu. „Odpovídáme všem: rumunský lid nedovolí nikomu, aby porušil integritu území naší vlasti." V závěru vyjádřil N. Ceaušescu přesvědčení, že komunistické a dělnické strany najdou cestu, aby skončily „s tímto hanebným okamžikem v historii revolučního hnutí". Prohlásil také, že je přesvědčen, že se nikde nenajde opravdový komunista, který by schvaloval tuto vojenskou akci proti Československu.

Ze společného středečního zasedání ÚV Rumunské KS, státní rady a vlády RSR bylo vydáno komuniké, v němž se uvádí mj.: ÚV RKS, státní rada a vláda vyjádřily jednomyslně své hluboké znepokojení nad vpádem ozbrojených sil některých socialistických zemí do ČSSR a zdůrazňují, že tento čin zjevně porušuje národní suverenitu bratrského socialistického svobodného a nezávislého státu

Stanovisko presidenta Tita

President Tito prohlásil, že „vstup zahraničních vojenských jednotek do Československa, bez vyzvání nebo souhlasu legitimní vlády je hluboce znepokojivý. Byla tím narušena a pošlapána svrchovanost socialistické země a zasazena těžká rána socialistickým a pokrokovým silám

se přesvědčil, že [illegible] rozhodnuto zabránit jakémukoli pokusu protisocialistických živlů bránit normálnímu postupu demokracie a socialistického vývoje v Československu."

Rozhodnutí šesti, společně přijatá v Bratislavě byla jednostranně anulována a byla podniknuta opatření,

která budou mít dalekosáhlé a velmi záporné účinky na celé revoluční hnutí v celém světě." Dnes se bude konat schůze předsednictva ÚV a pozítří zasedání ÚV SKJ, na nichž bude zaujato stanovisko i k našim vnitřním záležitostem.

Zpráva o vstupu vojenských oddí-

zprávách zastavily kolektivy pracujících mnoha podniků na chvíli práci.

Jak oznamuje agentura Tanjug, místopředseda vlády ČSSR O. Šik, ministr zahraničí J. Hájek a ministr pro plánování F. Vlasák, kteří jsou na dovolené v Jugoslávii, přiletěli ve středu večer do Bělehradu.

Co píše tisk socialistických zemí

V zemích, jejichž vojska obsadila v srpnu Československo, informuje tisk obyvatelstvo o tom, že se příslušné vlády rozhodly splnit prosbu stranických a státních činitelů ČSSR, aby „poskytly bratrskému Československu neodkladnou pomoc, včetně pomoci ozbrojených sil"! Praví se to v prohlášení sovětské agentury TASS.

Moskevské ústřední listy ve středu ještě v 11,00 hodin nebyly k dispozici. TASS však vydal v dopoledních hodinách přehled tisku, v němž se uvádí, že „Pravda" uveřejňuje ve středu komentář sovětského publicisty Jurije Žukova. Článek je nadepsán „Za co bojovali. Výpočty a přepočty nepřátel československého lidu".

Agentura TASS uveřejnila ve středu večer prohlášení, v němž se mj. píše: Jak bylo oznámeno, Sovětský svaz a další spojenecké země vyhověly žádosti stranických a státních činitelů ČSSR o poskytnutí neodkladné pomoci, včetně pomoci ozbrojená, bratrskému čs. lidu.

Navzdory jasnému prohlášení spojeneckých zemí, že jejich vojenské jednotky nehodlají zasahovat do vnitřních záležitostí Československa, se šíří zvěsti, že prý je cílem dosadit do vedení země bývalého presidenta ČSSR A. Novotného. Avšak bratrské strany a vlády spojeneckých zemí nejednou vyjádřily podporu usnesením lednového pléna ÚV KSČ, usilujícím o upevnění a rozvoj socialismu, vedoucí úlohy dělnické třídy a jejího předvoje komunistické strany v ČSSR.

Bulharský rozhlas a večerní vysílání televize po celý den vysílaly prohlášení agentury BTA, zdůvodňující toto řešení hrozícím nebezpečím kontrarevoluce. Na večer vysílal rozhlas „výzvu ÚV KSČ a vlády ČSSR", která odsuzuje útoky extrémních sil na vymoženosti socialismu. Výzvu podle tvrzení komentátora „podepsala skupina jmenovaných členů ÚV KSČ a vlády".

Polská agentura PAP vysílala prohlášení vlády PLR, v němž se mj. uvádí, že další zostření situace narušuje životní zájmy Polska, SSSR a dalších socialistických zemí a bezpečnost států socialistického společenství. Polská vláda spolu se svými spojenci rozhodla splnit prosbu o poskytnutí potřebné pomoci bratrskému čs. lidu. Toto rozhodnutí je — praví se v prohlášení vlády PLR — v plném souladu s právem národů na individuální a kolektivní obranu podle spojeneckých smluv uzavřených mezi bratrskými socialistickými zeměmi.

V prohlášení ÚV SED, státní rady a rady ministrů NDR k lidu NDR se praví, že při pohledu na mapu je každému pochopitelné, že pro NDR a ostatní socialistické státy by vznikla nepříjemná situace, kdyby zejména protisocialistické síly inspirované západoněmeckým imperialismem mohly provádět z jihu kontrarevoluční činnost.

„Pracující NDR milují pilné a pracovité národy Čechů a Slováků — říká se v prohlášení. — Známe a ceníme si velkých revolučních tradic a činů, významných vědeckých a kulturních úspěchů bratrského čs. lidu."

Komentáře jistě netřeba.

Čs. velvyslanectví obklíčeno policií NDR

BERLÍN — Na 150 československých občanů žijících dočasně v Berlíně, pracovníci velvyslanectví, novináři a velký počet turistů, podepsalo ve středu v budově velvyslanectví ČSSR v Berlíně rezoluci adresovanou ÚV KSČ, vládě a ministerstvu zahraničních věcí ČSSR.

Svými podpisy pod tuto rezoluci vyjádřilo hluboké sympatie a svou solidaritu s československým lidem a jeho oprávněným stanoviskem také několik občanů NDR, z nichž někteří nabízeli československým turistům, shromážděným v budově velvyslanectví svou osobní pomoc.

Ve stejnou dobu zasáhli příslušníci lidové policie NDR. Přijeli k budově velvyslanectví autobusem a hlídkovými vozy, podstatně zesílili hlídky kolem budovy, někteří z nich vnikli na území velvyslanectví a snažili se přimět československé turisty k odchodu. Při této přesvědčovací akci policie vyrazila skleněnou výplň dveří do budovy. Železná vrata ke vchodu na území velvyslanectví jsou střežena několika příslušníky policie.

V Maďarsku zůstávají početné skupiny československých turistů, kteří se prozatím nemohou vrátit domů; o jejich bezpečí a materiální zabezpečení je postaráno.

RB O ČESKOSLOVENSKU

KODAŇ — Dánský ministr zahraničních věcí Paul Hartling ve středu oznámil, že dánská vláda pověřila svého zástupce v OSN v New Yorku, aby neprodleně požádal o okamžité svolání Rady bezpečnosti, jež by se zabývala situací v Československu.

Spojené státy a čtyři další země požádaly ve středu oficiálně o svolání naléhavého zasedání Rady bezpečnosti, která by projednala invazi armád pěti států do Československa.

Podle informace z New Yorku se nedá počítat s brzkým zahájením Rady bezpečnosti. Podle agentury AP se nesešla a může trvat dosti dlouho, než bude překonána procedurální debata. Předpokládá se, že sovětský a maďarský delegát budou mít protahovací námitky proti zařazení československého problému na pořad.

Francouzské odbory s námi

[illegible] trským Čechoslovákům" — praví se v prohlášení největší francouzské odborové ústředny CGT.

„Francouzští pracující sledovali se zájmem poslední opatření, ekonomickou a sociální reformu uplatňovanou v Československu. Byli přesvědčeni, že v duchu bratislavské konference dokáže československý lid překonat potíže, se kterými se setkával v poslední době. Francouzští pracující odsuzují současnou vojenskou intervenci. V této těžké situaci vyslovuje byro CGT přání, aby se československý lid mohl rozhodnout zcela nezávisle."

Také další dvě odborové ústředny CFDT a Force Ouvrière, zaujaly stanovisko k událostem v ČSSR. Socialistická FO ve svém prohlášení praví „ruská komunistická strana pošlapala právo na sebeurčení a na svobodu československého lidu".

Za útok na právo na sebeurčení národů označilo předsednictvo Odborového svazu západoněmeckých kovodělníků slavské prohlášení o respektování národní svrchovanosti za lež. Odborový svaz kovodělníků vyzývá vlády členských států Varšavské smlouvy, a zejména SSSR, aby okamžitě ukončily intervenci.

Mezinárodní konfederace svobodných odborů vyzvala generálního tajemníka OSN U Thanta, aby svolal naléhavou schůzi Rady bezpečnosti, jež by odsoudila obsazení Československa a nařídila okamžité odvolání všech zahraničních vojsk v ČSSR.

Generální rada britského všeodborového kongresu TUC vyjádřila ve středu hluboké sympatie čs. lidu a rozhodně odsoudila akci Sovětského svazu a ostatních čtyř zemí, které se účastní invaze. Generální rada zároveň oznámila, že ruší pozvání vedoucích představitelů sovětských odborů na letošní sto výroční sjezd TUC. Bylo to poprvé v historii, kdy byli vedoucí představitelé sovětských odborů pozváni na tento sjezd a pozvání bylo považováno za známku dalšího zlepšování vztahů mezi britskými a sovětskými odbory.

Svět je vzrušen

PRAHA — Demonstrativní vojenský případ Československa je už podle prvních zpráv politickým otřesem pro celý civilizovaný svět.

Velvyslanec SSSR Dobrynin osobně v noci v Bílém domě vzbudil prezidenta USA Johnsona, aby mu „oznámil rozhodnutí sovětské vlády" o vstupu sovětských vojsk do ČSSR. Johnson okamžitě svolal Radu národní bezpečnosti a pověřil ministra zahraničí Ruska, aby se zástupci SSSR jednal o situaci.

Horké linky mezi Washingtonem a Moskvou nebylo použito. Středeční ranní washingtonský tisk přináší — vzhledem k časovému rozdílu mezi Evropou a Amerikou — pouze základní informace o událostech. Washington Post píše v titulku přes celou první stránku: „Sovětské jednotky vstupují do Československa — Johnson po Dobryninově návštěvě konferuje s poradci". List konstatuje, že sovětská akce „vyvolala poplach na celém světě".

Čs. velvyslanec ve Spojených státech dr. Karel Duda navštívil ve středu tajemníka amerického ministra zahraničí pro evropské záležitosti J. Leddyho a informoval ho o prohlášení Národního shromáždění ČSSR, ministerstva zahraničních věcí a předsednictva ÚV KSČ k současné situaci v Československu.

Americký president Johnson v komuniké vydaném ve středu odpoledne ostře odsoudil sovětskou intervenci proti Československu a vyzval vlády SSSR a jeho spojenců, aby stáhly své jednotky z čs. území, protože „nikdy není pozdě pro to, aby rozum zvítězil".

Všechny newyorské rozhlasové a televizní stanice přerušily v nočních hodinách 20. srpna — v době, kdy okupační jednotky překročily čs. hranice a pronikaly na čs. území — svá vysílání, aby ohlásily, že SSSR rozhodl řešit čs. krizi silou. List New York Times píše, že sovětská invaze základním způsobem změní světovou i americkou politiku. Přiznává se všeobecně, že USA takový dramatický postup neočekávaly. List dodává, že sovětská intervence zostří napětí mezi Východem a Západem a sníží naděje na uzavření odzbrojovací dohody mezi USA a SSSR.

Jaký je mezinárodní dosah událostí v Československu, ukazuje prohlášení jednoho z hlavních poradců amerického presidentského kandidáta Republikánské strany Kennetha Galbraitha. Označil za nejhorší to, že k invazi došlo v době, kdy se situace vyvíjela příznivě pro protiválečné křídlo."

Také v ostatních hlavních městech světa byli státníci v noci informováni o vývoji v Československu. V Británii okamžitě zrušili ministerský předseda Wilson a ministr zahraničí Stewart dovolenou. Všechen telefonický styk se SSSR byl přerušen.

Britský premiér Harold Wilson svolal na čtvrtek ráno mimořádné zasedání britské vlády, která se bude zabývat situací v ČSSR.

Britská vláda považuje akci, kterou podnikla sovětská vláda a někteří její spojenci, za cynické porušení Charty Spojených národů a všech mezinárodních dohod. Praví se to v komuniké, které na závěr svého zasedání vydala britská vláda. Tato akce je v přímém protikladu s opakovaným ujištěním sovětské vlády, že nebude zasahovat do vnitřních věcí nezávislých států. Je to tragédie nejen pro Československo, ale pro Evropu a celý svět.

Politické byro KS Británie vydalo ve středu večer prohlášení, v němž odsuzuje vstup vojsk pěti států Varšavské smlouvy do Československa. „V našich nedávných prohlášeních jsme dali jasně najevo názor, že rozdíly mezi komunistickými stranami mají být řešeny diskusemi na základě vzájemné důvěry a na zásadě respektování suverenity každé země."

V Paříži se sešlo politbyro Francouzské komunistické strany. Označilo ozbrojený zásah proti Československu za velmi vážnou událost a vyjádřilo nesouhlas a překvapení nad tímto krokem, k němuž dochází krátce po slibných výsledcích rozhovorů v Černé a v Bratislavě.

Politování nad zásahem vojenských jednotek SSSR a některých dalších zemí Varšavské smlouvy do československého vývoje vyjadřuje komuniké, které vydala kancelář francouzského presidenta krátce poté, co generál de Gaulle jednal o situaci v Praze s ministerským předsedou Couve de Murvillem a ministrem zahraničních věcí Michelem Debrém.

Prohlášení označuje krok Sovětského svazu nejen za útok proti právům a osudu přátelské země, ale také za událost, která směřuje proti uvolnění v Evropě.

FKS informovala KSSS i KSČ o tom, že odmítá jakýkoli vojenský zásah do československých záležitostí, a zdůraznila, že problémy mezi komunistickými stranami musí být řešeny bratrskou diskusí při bilaterálních a multilaterálních jednáních a při respektování suverenity každé země, svobodného rozhodnutí každé strany a v duchu proletářského internacionalismu. Politbyro svolalo okamžitě zasedání ÚV FKS, aby na něm projednalo situaci v ČSSR.

Svoláno bylo také vedení italské komunistické strany. List Unità vyšel s obrovským titulkem: Sovětská vojska vstupují do Československa — vzrušení a hluboké znepokojení v mezinárodním dělnickém hnutí.

Generální tajemník IKS Longo přerušil okamžitě svůj pobyt v Moskvě a ihned se vrátil do Říma.

Italský ministerský předseda G. Leone ve středu přijal sovětského velvyslance v Římě N. Ryzova, který ho informoval o vstupu sovětských jednotek na československé území. Italský předseda vlády vyjádřil jejím jménem rozhořčení nad tímto „mimořádně závažným činem", který je v rozporu s lidskými právy.

Ve Stockholmu se sešla o půl osmé švédská vláda. Na závěr hodinové mimořádné schůze, věnované událostem v Československu, vyslovila švédská vláda své „hluboké pochopení pro zármutek a zklamání čs. lidu" a vyjádřila důvěru, že „svoboda a lidská práva zvítězí nad násilím". Předseda KS Švédska Hermansson označil zprávy z Prahy za šokující.

První vláda, která se brzy ráno k jednání o vpádu do ČSSR sešla, byla — podle kusých informací, jež se podařilo vzhledem k situaci získat — vláda rakouská. Hranice mezi Rakouskem, ČSSR a Maďarskem jsou od půlnoci uzavřeny. Na přechodech hlídkují tanky.

Tisková služba KS Rakouska uveřejnila ve Vídni ve středu prohlášení politického byra ÚV KS Rakouska, v němž se mj. píše: Vpád vojsk pěti zemí Varšavské smlouvy do ČSSR rakouské komunisty velmi překvapil a těžce zasáhl. O to více, že po stranických rozhovorech v Bratislavě vyjádřily všechny zúčastněné strany, že cesta politického řešení stávajících rozporů a problémů bude urovnána na základě respektování národní suverenity a nevměšování do vnitřních záležitostí jiných zemí. Není nám známa žádná skutečnost, která by naznačovala, že KSČ není s to ochránit základy socialismu. Při všech našich svazcích se Sovětským svazem a KSSS a ostatními socialistickými zeměmi a jejich komunistickými stranami neschvalujeme politické byro ÚV KS Rakouska vojenskou intervenci.

Mluvčí Komunistické strany Holandska prohlásil, že KS Holandska odmítá každé cizí vměšování do vnitřních záležitostí ČSSR.

Indická ministerská předsedkyně Gándhiová v prohlášení, které přednesla v parlamentě, vyslovila hluboké sympatie statečnému československému lidu v hodině vážné krize.

Mezinárodní komise právníků, která je podporována 46 000 právníky světa, odsoudila obsazení Československa jako jasné a neomluvitelné porušení Charty OSN a mezinárodního práva.

U Thantova intervence

NEW YORK — Generální tajemník OSN U Thant považuje nynější vývoj v Československu za novou vážnou ránu myšlenkám mezinárodního řádu a morálky, které jsou základem Charty OSN a jež OSN prosazuje po všechna léta.

Ve svém prohlášení, jež bylo vydáno ve středu v New Yorku, označuje U Thant obsazení Československa zároveň za vážnou ránu úsilí o zmírnění napětí mezi Východem a Západem. U Thant vyzval vládu Sovětského svazu, aby zachovala největší zdrženlivost ve svých vztazích k vládě a lidu Československa.

Dementi sovětského MZV

MOSKVA — Některé světové agentury přinesly zprávu o tom, že předseda sovětské vlády Alexej Kosygin a ministr národní obrany SSSR Andrej Grečko podali demisi na protest proti obsazení Československa. Vysoce postavený sovětský tiskový mluvčí na ministerstvu zahraničních věcí zprávu označil za nesmysl.

A tato tiráž:

Vydává Ústřední rada odborů. Šéfredaktor Ladislav Velenský, zástupci šéfredaktora Miloš Odcházel, Ing. Eduard Zahrádka. Redakce: Praha 1 - Nové Město, Václavské nám. 15. Tiskne MIR, novinářské závody, n. p., závod 1. Praha 1, Václavské nám. 15, telefon série 22 54 51 a 23 93 51 ve dne i v noci. Dálnopisy 011242, 011134, 011141. Krajské redakce: Ostrava 2, Novinářská 3, telefon 514 81; Brno, náměstí Rudé armády 13, tel. 528 95; České Budějovice, Májová 1, Václavské nám. 15, telefon série 22 54 51 a 23 93 51 ve dne i v noci. Dálnopisy 011242, 011134, 011141. Krajské redakce: Ostrava 2, Novinářská 3, telefon 514 81; Brno, náměstí Rudé armády 13, tel. 528 95; České Budějovice, Májová 1, Václavské nám., budova ROH, tel. 30 83; Plzeň, tř. 1. máje 6, tel. 23-447; Hradec Králové, Čelakovského 821, tel. 254-71 a 257-18; Ústí n. Lab., Velká hradební, tel. 22-68; Bratislava, nám. Odborářů 3, tel. 346-75. Předplatné měsíčně Kčs 11,80, bez nedělní vydání Kčs 9,10. Rozšiřuje Poštovní novinová služba. Informace o předplatném a objednávky přijímá každá pošta i doručovatel. Objednávky do zahraničí vyřizuje PNS — ústřední expedice tisku, Jindřišská 14, Praha 1.